

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"Səs" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir

"Azərbaycanın regionda artan nüfuzu
Rusiya rəhbərliyini narahat edir"

9

SƏS

№ 014 (7182)

25 yanvar 2025-ci il.
Qiyməti 60 qəpik

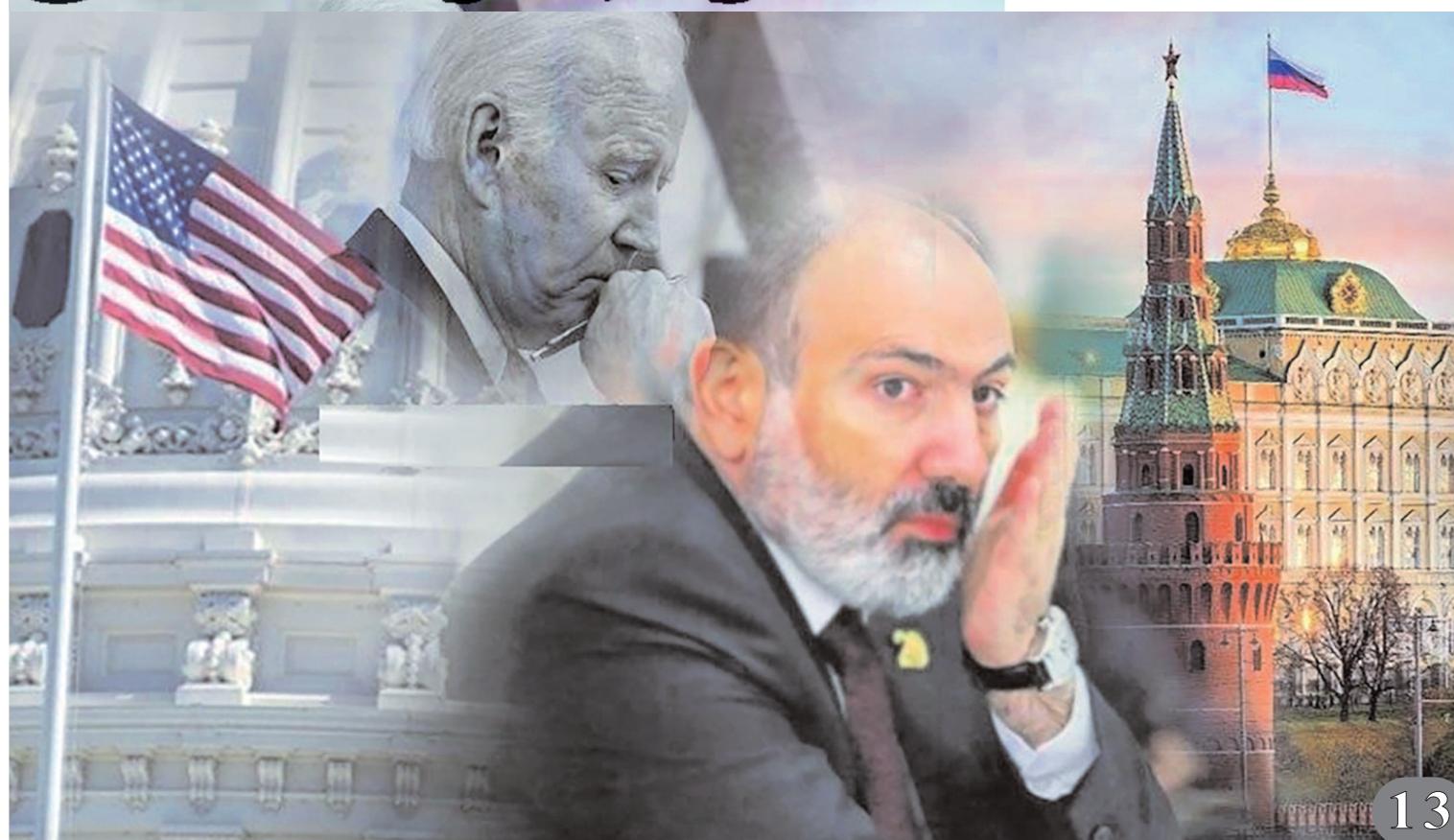
Davos Forumu - Azərbaycan üçün mühüm əməkdaşlıq platforması!

2

Azərbaycan Prezidentinin Davos Forumunda
verdiyi açıqlamalar hər zaman dünyada diqqətlə
izlənilib və böyük müzakirələr yaradıb

Sübh namınınə güzəşt, yoxsa...?

13

Daşaltı əməliyyatından
33 il ötür

12

"Sosial media" cəfəngiyatı:
mali mala qatmayın

8

Ən çox hansı mövzuda film
və seriallara ehtiyac var?

9

"Obyektlərdə
yanğın
təhlükəsizliyi
tədbirləri işlənib
hazırlanmalıdır"

11

Bu
sığorta
növünə
maraq
azalır..

16

Davos Forumu - Azərbaycan üçün mühüm əməkdaşlıq platforması!

Azərbaycan Prezidentinin Davos Forumunda verdiyi açıqlamalar hər zaman dünyada diqqətlə izlənilib və böyük müzakirələr yaradıb

baxımdan Azərbaycan dünyanın diqqət mərkəzində olan ölkələrindən biridir. Qarabağın azadlığından, ölkəmizin suverenliyinin ta bərpasından sonra bu diqqət daha da artıb. Hazırda bir çox ölkələr Qarabağda həyata keçirilən yenidənqurma və abadlıq işlərinə qoşulublar. Azərbaycan realıqlarının, ölkəmizin potensialının daha detallı təqdimatı üçün Davos Forumu ciddi tribunalardan biridir. Bu Forum təkcə iqtisadi əhəmiyyətə malik deyil, həm de böyük siyasi əhəmiyyətə malikdir. Bu nöqtəyinənərdən Davos Forumunda müzakirələr, təqdimatlar, bəyanatlar üçün mükəmmel, vacib tribunadır, platformadır. Azərbaycan bu platformadan maksimum yararlanmağa çalışır.

Azərbaycan Prezidentinin Davos Forumunda verdiyi açıqlamalar hər zaman dünyada diqqətlə izlənilib və böyük müzakirələr yaradıb. Davos İqtisadi Forumu yeni dünya düzəni formalaşdı, yeni qaydalar müyyənleşdiyi bir döndəmde ikiqat vacib bir platforma kimi xarakterize edilir. Bu döndəmde Azərbaycan ölkəyə daha çox xarici investisiyanın cəlbində maraqlıdır və hesab edirəm ki, ölkə Prezidenti İlham Əliyevin bu forumda keçirdiyi və keçirəcəyi müzakirələr qısa zamanda böyük şirkətlərin Azərbaycana gəlişi ilə nəticələnəcək.

Forumun ilk və ikinci günündə (20 və 21 yanvar) Prezident İlham Əliyev Davosda CGTN (China Global Television Network) telekanalına müsahibə verib, "OliverWyman Group" şirkətinin Baş icraçı direktoru Nik Studer ilə görüşüb. Nik Studer "OliverWyman Group" şirkətinin beynəlxalq strateji idarəedici şirkət olaraq ölkəmizdə müxtəlif qurumlarla mümkün əməkdaşlıq istiqamətlərinə toxunub, Azərbaycanın iqtisadi transformasiya prosesinin, siyorta, maliyyə bazarının müxtəlif istiqamətlərinin inkişafı, enerji sektorunda, o cümlədən ənənəvi və yaşılı enerji sahələrində həyata keçirilən layihələrə, kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracına, bölgədə yeni ticaret imkanlarını əhatə etməklə dəyər zəncirinin lokallaşdırılmasına maraq göstərdiklərini qeyd edib.

Dövlətimizin başçısı şirkətin Azərbaycana marağını dəstəkləyərək, ölkəmizin müvafiq qurumları ilə "OliverWyman Group" arasında əməkdaşlığın qurulması məsələlərinə toxunub. Azərbaycan Prezidenti yanvarın 21-de həmçinin, Davosda qarşı tərəfin müraciəti əsasında Latviya Respublikasının Prezidenti Edgars Rinkevičs ilə görüşüb. Bu günlərdə çoxsaylı görüşlər keçiriləcək və mühüm nəticələr eldə olunması da şübhəsizdir".

Ayşən Vəli

Pakistan Prezidenti: "Dost və qardaş ölkələrimiz bir çox sahələrdə uğurla əməkdaşlıq edir"

Müdafıə Sənayesi Nazirliyindən AZERTAC-a bildirilib ki, yanvarın 23-də Pakistan İslam Respublikasının Prezidenti Asif Əli Zərdarı müdafiə sənayesi naziri V.Mustafayev ilə görüşüb. Görüşdə Komissiyanın üzvləri - xarici işlər nazirinin müavini Elnur Məmmədov, iqtisadiyyat nazirinin müavini Səməd Bəşirli, energetika nazirinin müavini Kamal Abbasov, elm və təhsil nazirinin müavini Həsən Həsənli, Azərbaycanın Pakistandakı səfiri Xəzər Fərhadov iştirak ediblər.

Pakistan Prezidenti görüşdə dost və qardaş ölkələrimizin bir çox sahələrdə uğurla əməkdaşlıq etdiyini vurğulayıb. Pakistanın və Azərbaycanın mənafelərinin təmin olunmasına layiqli töhfələrini verən Birgə Komissiyanın fəaliyyətinə uğurlar arzulayıb.

Nazir V.Mustafayev Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Pakistan Prezidentinə və xalqına səmimi salamlarını və ən xoş arzularını çatdırıb. Nazir Hökumətlərarası Birgə Komissiyanın fəaliyyəti barədə məlumat verərək, bu təsisatın Azərbaycan və Pakistan arasında çoxşaxəli əməkdaşlığın inkişafında, mütərək məqsədlərin real nəticələrə çevrilməsinin təmin edilməsində mühüm rol oynadığını bildirib.

V.Mustafayev Birgə Komissiya vasitəsilə qəbul olunan qərarların və əldə edilən razılaşmaların gələcəkdə ölkələrimiz arasındaki tərəfdəşlik münasibətlərinin daha da genişləndirilməsinə xidmet edəcəyini vurğulayıb.

Görüşdə maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycan-Pakistan Hökumətlərarası Birgə Komissiyanının VIII iclasında iştirak etmək məqsədilə Komissiyanın həmsədri, müdafiə sənayesi naziri Vüqar Mustafayevin rəhbərlik etdiyi Azərbaycan nümayəndə heyəti Pakistan'da rəsmi səfərdədir.

Avropalı siyasetçilər prezident Donald Trampin şanssız olduğunu deyirlər. Amma ABŞ prezidenti Rusiya hakimiyətinə müraciətində onları Rusiya Federasiyası vətəndaşlarına sevgisini və Vladimir Putinin hörmətini təmin edərək, onları danışıqlar masası arxasına oturmağa və Ukrayna ilə münaqişəni dərhal dayandırmağa çağırıb. Əks halda Tramp Rusyanın ABŞ-a tədarük etdiyi bütün mallara məhdudiyyətlər tətbiq edəcəyini və ya sərtləşdirəcəyini vəd edib. Amerika prezidenti növbəti dəfə seçkiqabağı bəyanatını təkrarlayıb: onun dövründə belə münaqişə ümumiyyətlə baş verməzdi.

Eyni zamanda "The Wall Street Journal" (WSJ) Trampin Ukrayna üzrə xüsusi nümayəndəsi Keyt Kelloqa münaqişəni 100 gün ərzində dayandırmaq əmri verdiyini yazıb. Nəşrin yazdığı kimi, yeni prezident hər şəxse şəxsən nəzarət etmək niyyətindədir. Eyni zamanda, WSJ-nin fikrincə, Moskva Kelloqun rəqəminə şübhə ilə yanaşır, 100 günlük müddətə münaqişənin həllinə heç kim inanır və Tramp tez qərarlar əldə edə bilməyecək.

Tramp işgüzar dildən istifadə etməyə davam edir və gələcək müqaviləni "sövdələşmə" adlandırır. Qətiyyətli bəyanatlar, seçkidən sonra enerji partlayışları – bütün bular ona getirib çıxarıb ki, ABŞ-in yeni dövlət katibi Marko Rubionun mətbuat konfransında jurnalistlər ona sual verirlər: Ukrayna münaqişəsini həll etmək mümkün olmadığı üçün nə etməli? Donald Trampin müəyyən etdiyi vaxt qrafikləri həqiqətən də biznes planına bənzəyir. Lakin Amerikanın yeni administrasiyası hələlik heç bir real plan təqdim etməyib. Kelloqun eskizləri var - "yerkökü və çubuqlar" ilə həm Moskvaya, həm də Kiyevə təsir göstərməlidir. Lakin ne Moskva, ne də Kiyev bu layihədən təsirlənməyib. Onlara uzunmüddətli həllər lazımdır. Bu qərarlar 24 saat və ya 100 gün ərzində verilmir.

Həl yolu tapmaq üçün Tramp kimi maraqlı tərəflər yeqin ki, heç olmasa müvəqqəti ateşkəsə nail olmaq istərlər. Lakin Moskva bu ssenariyə şübhə ilə yanaşır. O, ne Kiyev, ne də Qərbə inanır. Moskvada düşünürler ki, Ukrayna qüvvələri sadəcə olaraq fasılədən istifadə edəcək, yenidən qruplaşacaq və yenidən silahlanaçaq. Qərb isə bu işdə onlara kömək edəcək və münaqişə yeni gücə alovlanacaq. Bununla belə, Trampin "münaqişənin həlli üçün 100 gün" sübhə yolunda faydalı ola bilər. Tez unudulmaq üçün çox cəlbedici bir düsturdur. Bu o deməkdir ki, 100 gün ərzində həm Kelloqa, həm Trampa, həm də onun administrasiyasına sual verilə bilər: bu müddət ərzində nə edilib, hansı nəticələr var? Onlar nəsə göstərməli olacaqlar.

Moskva indi "sövdələşmə" ilə razılaşmama, Tramp yeni sərt sanksiyalarla hədələyir. Amerika prezidentinin Putini yaxşı tanımı barədə tez-tez açıqlamalar vermesini nəzərə alsaq, bu, bir az təccübəldür. Əgər sanksiyalarla bağlı sözlər ictimai məkana daxil olarsa, Moskvanın cəld razılığı ilə hansı rəvayətin hazırlanıa biləcəyi aydınlaşdır. İndiki Rusiya hökuməti və şəxsən Putin təzyiq altında güzəşte getməyi sevmədiklərini dəfələrə nümayiş etdiriblər. Rusiyaya edilən təzyiqi isə 100 günün nəticəsi hesab etmək olmaz. Bu, əvvəller də edilib.

ABŞ-in yeni administrasiyası aydın və ya bəlkə də hər hansı planı olmayan bir prosesə başlayır, lakin gözləntilər üfüqünü yaxınlaşdırır. Proses - ən azı müvəqqəti olaraq - dövlətlərin niyyət bəyannaməsi ilə məhdudlaşdırıqdə və uzun müddət düzgün sözlərin deyildiyinə əmin olduqda, "diplomatik" ritmə tabe olmayıcaq. Trampın səbirsizliyi ən azı həm münaqişə tərəflərini, həm də maraqlı olanları bir növ beyin fırçasına sövq edə bilər: daha tez-tez danışın, daim nəsə təklif edin, formulları dəyişdirin, variantları daha tez nəzərdən keçirin və müntəzəm ünsiyyət qurun. Bele bir kommunikativ mühit yaranarsa, onsuž da sonsuz münaqişə deyil, sülhə doğru xaotik də olsa irəliləyiş və hərəkət görək mümkün olacaq.

Tramp təcavüzkar ölkəni məharibəni dayandırmasa, Rusiya mallarına yüksək tariflər və sanksiyalar tətbiq edəcəyi ilə hədələyib. Donald Tramp Rusiyani sülhə necə məcbur etməyi planlaşdırlığını açıqlayıb. Tramp Kreml Ukrayna ilə mübarizəni dərhal dayandırmasa, Moskva və onun müttəfiqlərini yeni sanksiyalar və ticarət tarifləri ilə hədələyib.

Tramp formula

"Əgər biz "saziş" elde etməsek və tez bir zamanda Rusyanın ABŞ-a, eləcə də digər iştirakçı ölkələrə satdıqı hər şəxse ağır vergilər, tariflər və sanksiyalar tətbiq etməkdən başqa yolum olmayıcaq", - Tramp sosial şəbəkələrdə yazıb. Tramp bu təhdiddən əvvəl "rus xalqını sevdiləyin" və Putinlə həmişə yaxşı münasibətə malik olduğuna dair zəmanət verib. "Bütün bunlarla iqtisadiyyati çökməkdə olan Rusiyaya və prezident Putinə çox böyük lütf edəcəm. Dərhal razılaşın və bu axmaq məharibəni dayandırın! "Bu, daha da pisləşəcək", Tramp deyib.

Sülh və ya sanksiyalar

Yaxud, Putin üçün Trampın şərtləri

Ukraynasız?

Bu münaqişə baş verməməli idi

Eyni zamanda, Tramp Rusya Federasiyasına təklifində Ukraynanı ümumiyyətlə qeyd etməyib. Tramp Moskvaya təzyiq edir və indi növbə Rusiya prezidentindədir. Vladimir Zelenski Davos İqtisadi Forumu çərçivesində deyib ki, məharibəni bitirmək üçün danışıqlara başlamaq üçün rus qoşunları genişmiyəsli işşal başlamazdan əvvəl cəbhəyə çəkilməlidir. Dövlət başçısı vurğulayıb ki, Ukrayna Rusiya Federasiyası ilə danışıqların ədalətli olması üçün hər şeyi edəcək. Zelenski həmçinin bildirib ki, Ukraynaya yerləşdirilən istenilən sülhməramlı qüvvəyə ABŞ hərbçiləri də daxil olmalıdır. Eyni zamanda o, Ukraynanın "Budapeşt Memorandumu olan bir kağız parçası ilə getməyəcəyini" vurğulayıb. "O, NATO kimi, suverenliyə təhlükə yarandıqda məsləhətəşmələr keçirmək imkanına malik id. Krimin işğalından sonra toplaşdıq. Sizcə kimse gəlib? "Xeyr" deyə Zelenski fikrini tamamlayıb.

Məharibənin bitməsinə 100 gün qalıb

"The Wall Street Journal" çərçənbə günü, yanvarın 22-də yazar ki, Tramp Rusiya və Ukrayna üzrə xüsusi nümayəndəsi Keyt Kelloqa Ukraynadakı məharibəni 100 gün ərzində dayandırmağı tapşırıb, lakin çətin ki, buna nail ola bilsin. Məqalədə deyilir ki, istefada olan general-leytenant Kelloqun ABŞ prezidentinin Ukrayna üzrə xüsusi nümayəndəsi təyin edilməsi Tramp özünü idarə etmək niyyətində olduğu sülh danışıqlarında ilk addım kimi qəbul edilir. Eyni zamanda, Putini sövdələşmələr aparmaq Trampın seçki kampaniyası zamanı vəzifəyə başlamazdan əvvəl məharibəni bitirəcəyini dediyi zaman və etdiyindən qat-qat çətin olacaq. Kelloq danışıqlarda Trampa məsləhət verecek, lakin prezidentin keçmiş müşaviri Con Bolton Trampin "məsləhət istəmediyini" söyləyib. Bolton deyib ki, Tramp Kelloqu bəyənir, çünkü o, "surulmadan heç vaxt fikir bildirmir".

Keçmiş həmkarlarının fikrincə, Tramp Kelloqu hərbi təcrübəsinə görə təyin edib, lakin o, heç vaxt diplomat olmayıb və çətin ki, Rusiya ilə real danışıqlar aparsın. Tramp administrasiyasında Kelloqla işləyən keçmiş Milli Tehlükəsizlik Şurasının rəsmilərindən biri deyib ki, Tramp ondan hezz alır və onu çox sadiq bir adam kimi görür, lakin o, heç vaxt ciddi siyasi təsire malik olmayıb. Kelloq bu yaxınlarda Ukraynanın ABŞ-in köməyi ilə Rusiyaya qarşı döyüş meydandasında uğur qazana biləcəyi ideyəsini açıq şəkildə dəstekleyib. Onun sözlərinə görə, Ukraynaya daha çox silah tədarükü Moskvani danışıqlara məcbur etmək üçün çubuq kimi istifadə edilə bilər. Kelloqun keçmiş həmkarları onun ötən il təklif etdiyi sülh planına görə Ukraynaya xüsusi elçi təyin edildiyini deyirlər. O, rusları və ukraynalıları danışıqlara məcbur etmək üçün "kök və çubuq" yanaşmasından istifadə edərək, atəşkəs və danışıqlar yolu ilə helle çağırıb. Xüsusilə, Ukraynanı NATO-ya qəbul etməkdən çəkinmək və sülh sazişinin imzalanması müqabilində Rusiyaya sanksiyaların bir qədər yumşaldılmasını təklif etmək təklif olunur.

ABŞ prezidenti Donald Tramp bildirib ki, sələfi Co Baydenin Ukrayna ilə bağlı pis məsləhətçiləri olub. Amerika administrasiyasının rəhbərini qeyd etdiyi kimi, bu münaqişə baş verməməli idi. "Co Baydene çox pis məsləhət verildi. O, andığmə mərasimindən sonra Fox News-a verdiyi ilk müsahibəsində deyib: "Onun Ukrayna ilə bağlı pis məsləhətçiləri, pis tövsiyələri var idi, bu münaqişə baş verməməli idi".

ABŞ prezidenti Moskvani Ukrayna ilə bağlı dərhal razılığa gəlməyə çağırıb, əks halda Donald Tramp yeni sanksiyalar tətbiq etməyə hazırlıdır. Xüsusilə, səhbet Rusyanın ABŞ-a ixracının faktiki bloklanmasından gedir. Bu arada Vladimir Zelenski bəyan edib ki, ölkəsi üçün ciddi təhlükəsizlik zəmanəti olmadan danışıqlara hazır deyil. Trampin Rusiya ilə işləri çox çatın olacaq.

Görünür, Donald Tramp dərhal hərəkətə keçmək və məsələni etraflı öyrənmək üçün vaxt itirmək qərarına gəlib. Bu, onu bir az da təccübəldirib. Görünür, buna alışmaq bir az vaxt aparacaq. ABŞ prezidenti, görünür, kök və çubuq metodundan çox istifadə etməyə üstünlük verib, daha çox real görünməyə çalışıb. Deyirlər ki, bu, şəxsi bir şey deyil, sadəcə işdir və bu, ultimatum deyil, dərəcələrin artırılması deyil, sadəcə olaraq, təessüf ki, başqa yol yoxdur. O, Rusiyani sevir və bütün qəlbə ilə onun xalqına və şəxsi münasibətləri yaxşı olan prezident Putinə kömək etmək istəyir.

Ukrayna ətrafinda sülhə nail olmağın iki yolu var. Asan - yəni Rusiya dərhal Trampın şərtlərini qəbul etməlidir. Və bu çətindir - qarşılurma, lakin yalnız bir son var - razılışma. Bu bəyanat özünəməxsus şəkildə daha çox siyasi və emosional olduğundan, yeni sanksiyaların nə qədər həssas ola biləcəyini anlamaq hələ tezdir. Biz heç olmasa məsul məmurların rəsmi izahatlarını gözləməliyik, yeri gəlmışken, buna əməl etməyə də bilər. Hələlik bu, sadəcə, onun öz sosial şəbəkəsindəki yazılıdır. Kimin nə yazdığını heç vaxt bilmirsən. Ağ Ev rəhbərinin xarakterini nəzərə alsaq, hər şey daha iyirmi dəfə dəyişə bilərdi. Bununla belə, yüksək ehtimalla, çətin yol ön plana çıxır.

Bu arada

Volodimir Zelenski Davosda olarkən münaqişənin sonunu necə gördüyündən danışır. Əsas odur ki, Ukraynanın təhlükəsizliyinə NATO olmasa da, yəqin ki, xarici herbi kontingentlər təminat verilir. Prezident həmçinin yeni administrasiyanın nümayəndələri ilə görüşlər de elan edib. Bu, Putinin yox, Trampın qələbəsi olmalıdır. Trampın xarakterini nəzərə alaraq təkrarlamaq vacibdir: hər iki istiqamətdə nəyinse geriye dönəcəyini proqnozlaşdırmaq mənasızdır. Əslinde, "sövdələşmə" anlayışının özü de diplomatiyanın dili deyil. Ancaq bir şey aydındır: onuna Kreml üçün heç də asan olmayacağı. Köhnə və onsuž da sevilməyen Bayden administrasiyasının xoş sözə xatırlanması mümkünən çevrilə bilər.

V.VƏLİYEV

ANALİTİK

Hər zaman prioritet olan AZƏRBAYCANÇILIQ İDEYASI

İlk növbədə, vətənpərvərlik, eləcə də dövlətçilik kimi təməllərə, milli dəyərlərə söykəndiyi üçün azərbaycançılıq ideyasının təbliği öz aktuallığını qoruyur və hər zaman prioritet hesab olunur. Azərbaycançılıq ideyası məhz vətənimizin ərazi bütövlüyünün, suverenliyinin, xalqımızın milli maraqlarının, eləcə də bütün dünya azərbaycanlılarının, həmvətənlərimizin ümumi maraqlarının qorunmasını, mədəniyyətimizi, millimənvi dəyərlərimizi, adət-ənənələrimizi, öz doğma dilimizi yaşatmağı aşılılığına görə hər bir azərbaycanlı üçün artıq əvəzsiz dəyər olaraq qəbul edilir. Elə məhz buna görə də, azərbaycançılıq ideyasının hər zaman prioritet olması ilə yanaşı, daim təbliğ olunması da olduqca vacibdir və bütün dünya azərbaycanlıları üçün ən ümdə vəzifə məhz bu ideologiya ətrafında sıx birləşməkdir.

Dünya azərbaycanlılarının təşkilatlanması, mədəni və mənəvi əlaqələrinin inkişaf etdirilməsi baxımından məhz Azərbaycançılıq ideyası xüsusən əvəzsizdir. Elə buna görə də Azərbaycançılıq ideyası təkə respublikamızın, ölkəmizin ərazisində yaşayan azərbaycanlıların ideyası sayılır. Bu ideya məhz bütün dünya azərbaycanlılarının ideyasını olaraq qəbul edilir və belə də qəbul edilməlidir. Çünkü ölkəmizin mənafeyi, xalqımızın milli maraqları namine dünyanın istənilən yerində həmvətənlərimizi birləşdirən məhz Azərbaycançılıq ideyasıdır. Təsadüfi deyil ki, ölkə hüdudlarından kənarda yaşayan soydaşlarımız arasında əlaqələrinin, eləcə də onların ölkəmizlə əlaqələrinin möhkəmlənməsi, bu əlaqələrinin daha da yaxşılaşdırılması Azərbaycan dövlətinin xüsusi diqqət mərkəzindədir. Dövlətimizin bu istiqamətdə göstərdiyi diqqət və dəstək tamamilə məntiqidir və bu baxımdan da başadışuləndir. Təbii ki, bu dəstək təsadüfi sayıla bilməz, çünkü artıq Azərbaycançılıq ideyası prioritet olaraq çoxdan qəbul edilməkdədir.

"Müstəqil Azərbaycan dövlətinin əsas ideyası azərbaycançılıqdır. Hər bir azərbaycanlı öz milli mənsubiyətinə görə qürur hissi keçirməlidir və biz azərbaycançılığı - Azərbaycan dilini, mədəniyyətini, millimənvi dəyərlərini, adət-ənənələrini yaşatmalyıq", deyə bəyan edən Ümummilli Lider Heydər Əliyev daim vurgulayırdı ki, azərbaycançılıq ideologiyası real müstəqilliye

nail olmaq, vahid, bələd olmaz Azərbaycanı qoruyub saxlamaq və möhkəmləndirmək üçün evəzsiz vasitədir. Etiraf etmək lazımdır ki, Ulu Önder Heydər Əliyevin səyi ilə azərbaycançılıq ideyası mahiyyətə real məzmun daşımağa başladı və praktik olaraq realize imkanları qazandı və məhz bu baxımdan da cəsaretlə deyə bilərik ki, Cəmiyyətin bütövleşməsi, azərbaycançılıq ideologiyasının milli həmrəyliyimizin aparıcı amilinə çevrilmesi istiqamətində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin gördüyü mühüm işlər danılmazdır. Çünkü Ulu Önder məhz azərbaycançılığı milli ideologiyaya çevirmək cəmiyyətin həmrəylik və bütövlüyünə, xüsusən də mənəvi birliyinə nail oldu.

Hər dəfə xarici səfərləri zamanı Ümummilli Lider Heydər Əliyev dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan azərbaycanlılarla görüşlər keçirdiyi hər kəsə bəlliidir və bu görüşlərin təsadüfi olmadığı da gün kimi aydınlaşdır. Ulu Önder bu görüşləri keçirməklə, ilk növbədə dünyanın ayrı-ayrı ölkələrində yaşayan, məskunlaşan azərbaycanlılara birləşmək, təşkilatlanmaq barədə çox dəyərli tövsiyyələr verdiyi de sərr deyil. Bu tövsiyyələr azərbaycanlıların məhz Azərbaycanın milli maraqları naminə birləşmələri üçün edildi. Bu da bir tarixi həqiqətdir ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyev məhz dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan həmşerilərimiz dəvət olunduğu Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayında milli birliyin və həmrəyliyin təmin edilmesi, Azərbaycan dövləti ilə dünya azərbaycanlı-

larının əlaqələrinin möhkəmləndirilməsi, qarşıya çıxan problemlərin həllində səylərin birləşdirilməsi, Azərbaycan dilinin və millimənvi dəyərlərimizin qorunub saxlanması ilə bağlı dünya azərbaycanlıları qarışısında vəzifələr qoydu və 2001-ci ildə keçirilən həmin Qurultayın ardınca da, daha dəqiq desək, 2002-ci ildə de "Xarici ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş Üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması barədə" Fərman imzalandı. Bütün bunlar heç də əbəs yerə deyildi və məqsəd ilk növbədə müxtəlif xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılarla koordinasiya olunmuş fəaliyyəti təmin etməkdən və bu sahədə dövlət siyasetini həyata keçirməkdən ibaret idi. Görünən və ortada olan reallıq budur ki, xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılarla koordinasiya olunmuş fəaliyyət quruldu və bu isə onu deməyə əsas verir ki, həqiqətən də azərbaycançılıq ideologiyasının banisi məhz Ümummilli Lider Heydər Əliyevdir. Sevindirici haldır ki, əsası Ulu Önder tərəfindən qoyulan bu ideologiya dünyada yaşayan soydaşlarımız arasında həqiqətən də milli birlik və həmrəylik yaratdır.

Artıq Azərbaycançılıq ideyasının nə dərəcədə əhəmiyyətli, nə dərəcədə təsiri və bu baxımdan da nə dərəcədə vacib olduğunu 44 günlük müharibə dönenində həmvətənlərimiz məhz bir daha əmin oldular. Təkçə ölkəmizdə deyil, eləcə də ölkəmizin hüdudlarından kənarda, dünyanın müxtəlif ölkələrində, ayrı-ayrı şəhərlərdə yaşayan həmvətənlərimizin birliyinin nə demək olduğunu məhz torpaqlarımız işğaldan azad edilən zaman hər birimiz gördük. Ali Baş Komandan, cənab Prezident İlham Əliyev məhz xalqımızın birliyinə, həmrəyliyinə arxalanaraq, eləcə də əmin olaraq böyük siyasi iradə, qətiyyət göstərdi və elə rəşadətli Azərbaycan Ordusu da məhz bu birliyə söyklənərək, həmrəylikdən güc alaraq ölkə başçımızın rəhbərliyi ilə torpaqlarımızı işğaldan azad etdi. Toqpaqlarımız işğaldan azad edilən zaman xaricdə təşkilatlanan düşmənlerimizin qarşısına çıxan da, onların haqsız olan "səsini kesən" də, onları susdurən və "zərərsizləşdirən" də ölkəmizin hüdudlarından kənarda yaşayan həmvətənlərimiz oldu ki, onları da birləşdirən, milli maraqlarımız uğrunda mübarizəyə celb edən də məhz Azərbaycançılıq ideyasıdır. Elə en böyük reallıq və həqiqət də məhz budur və hər birimiz unutmamalıq ki, biz birlikdə güclüyik və həmrəyliyimiz sayesində qələbələr qazanırıq, hansıki həmrəyliyimiz də, birləyimiz də, nəticədə, qələbələrimiz də kökündə məhz Azərbaycançılıq ideyası durur. Deməli, Azərbaycançılıq ideyasının nə qədər vacib, əhəmiyyətli olduğu və prioritet olaraq qəbul edildiyi tamamilə mənəvi hesab olunmalıdır və bunu hər birimiz unutmamalıq ki, məhz bu ideya artıq bütün dünyada təbliğ edilməlidir. Zəfərimiz, qələbələrimiz, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi dünyanın istənilən ölkəsində, istənilən şəhərində yaşayan azərbaycanlıqla qurur hissi yaradır, biz azərbaycanlılar hamiliqlə bu qələbəmizə görə fəxr edirik. Bununla yanaşı, unutmuruq bizi yenə də qələbələrə aparan məhz birləyimiz, həmrəyliyimiz olacaq və bununda kökündə Azərbaycançılıq ideyası durursa, deməli, bu ideya bizi hər zaman qələbələrə doğru səsləyir. Deməli, həqiqətən də Azərbaycançılıq ideyası bu vaxta qədər olduğu kimi, bundan sonra da hər zaman prioritet olaraq qəbul ediləcək.

İnam Hacıyev

2022-ci il 24 yanvar: ilk dəfə Bakıdan Ağdama və Şuşaya...

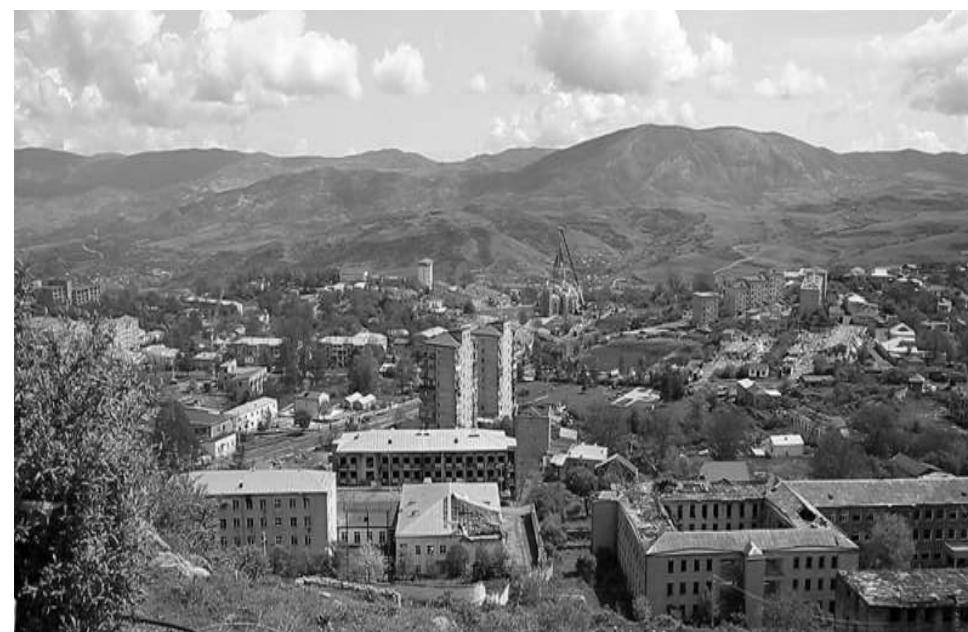

Üç il öncə, Qarabağ Zəfərindən iki il sonra, yanvar ayının 24-də Bakıdan Şuşa və Ağdam şəhərlərinə ilk sərnişin avtobusları yola düşdü. Bu, sadəcə olaraq təqvimdəki günlərdən biri və sıradan olan tarix deyil. Bu yolculuq 30 illik həsrətin vüsal anı idi. 30 illik işgal altında qalan yurdlarımıza azadlığa çıxıb sakinlərinə qoyunu açlığı günü idi.

Həmin gün Bakıdan Ağdama və Şuşaya yola düşən avtobuslarda toplaşan, Zəfərdən sonra ilk dəfə ata-baba yurduna üz tutan 30 ilin kökünü, qaçınan həyatını yaşıyanlar idi. Qəlbərində 30 il yurd həsrəti yaşıyanlar, bu həsrətlə eziyələrini torpağa verənlər idi. Onlar tek özləri üçün deyil, dünyadan köçərkən ata-analarının, nənə-babalarının ciyinlərinə qoymuşluğu yükü də o yurdarda atmaq üçün dədə-baba torpaqlarına yollanırdı.

Həmin günü, həmin avtobuslardakı insanları o qədər gözəl duyuram ki.. Yəni Bakıdan mənzilbaşına bir saniye də olsun üreyinin guppultulu döyütlərini eşitmədən gedə biledim o insanlar? O ürəklərdə hansı arzular, hansı diləklər vardi. 30 il əvvəl məcburi şəkildə, silah burnunda tərk etdiyələri yurdlarına 30 il sonra geri dönmək... Yolboyu qəlbərde insanın özünün özü ilə söhbəti sanki gelir qulaqlarına: yurdum məni necə qarşılıyacaq? Hansı hissələri keçirəcəyəm yenidən orada? Görəsən həyətimizdən, evimizdən nə qalıb yurdumda? Taniyacağam evimi? Görəsən anamın əlləri ilə əkdiyi o ağaqlıbmı yerində, rəhmətə gedərkən dediyi sözləri o ağaca çatdırıra biləcəyəmmi? Görəsən, babamın qəbrini tapıb onu ziyarət edə biləcəyəmmi?..

Bax, bu kimi fikirlər avtobusların hər birini içərisində əyləşən, yurda üz tutan onlara insanın ürəyi ilə piçiltisi idi. Onlar ikinci Qarabağ müharibəsində əldə etdiyimiz Zəfərin zərrin şüalarına doğru yola çıxmışdılar. Qarabağa-əzəli ata-baba yurdlarına üz tutmuşdular... Onlar bu dəfə yalnız azad torpaqlara səfər edirdilər. Lakin qarşında ata yurduna qayıdış edəcəklər. O gün yaxında idi. Elə bu gündən ötən illərə nəzer saldıqda və minlərlə soydaşımızın yurduna qayıtdığının şahidi olduqca, minlərlə şükür etdik. Qarabağı bize, xalqımıza, soydaşlarımıza qaytarınlara can sağlığı arzuladıq. Bu mübarizədə canından keçib şəhid olanlara Allahdan rəhmət dileyik. Onların sayesində bu gün Azərbaycan bütövdür, sərhədləri tamdır. Azərbaycanlıların hər birinin alnı açıq, üzü aq, başı ucadır.

Yol gedirdi Ağdama...

O Ağdama ki, 27 il düşmən tapdağı altından qalan və 2020-ci ilin 27 sentyabrından başlanan yolla azadlığına doğru yolculuğu çıxan Ağdam bir qərinəyə yaxın qara günlər yaşıdı. Gözəl hüsнündən əsər-əlamət qalmadı Ağdamın. Vəhşi düşmən bu aq sarayı, aq binalı şəhəri yerlə yeksan etdi. Dağıdıldı, yandırıldı, köksü qara tüstü burulğanına büründü. Aq şəhər qara şəhərə çevrildi. Həm də qara günlü şəhəre... 27 il idı ki, adından "aq" sözünü çıxarıb Qarabağın qara bəxti, qara taleyi adlandırmışdıq Ağdamı. Çünkü aq günündən, aq-paşa şölə saçan növraqından əsər-əlamət qalmamışı bu yurdun. Ona yad əller uzanmışdı. Bədxah addımlar köksündə yaralar açmışdı. Tanış olmayan nəfəslər bu yerlərin aq gününə qara tüstü püşkürmüdü.

İllərdi yanındı çinarlıqları. Sökülürdü abidələri, mədəniyyət ocaqları. Dağıdıldı zəhmət əllərinin ucalıldığı evlər - bir ailənin ümidi sökülürdü. Evindən-eşiyindən köçmək mecburiyyətində qalanların yuxularının tez-tez qonağı olurdu Ağdam. Bu yuxular

dünyada məşhur olan Qarabağ atlarının məskəni olan Ağdamın aq atlı oğullarından, aq duvaqlı qızlarından "danışırkı". 27 il əvvəl Qarabağın qoynundakı en çox şəhid verən bu bəyaz şəhərin qara günlərini nağıl edirdi o yuxular. Lakin nə bu yuxular, nə də real həyat belə davam edəcəkdi. Çünkü xalqın belə bir deyimi var: Qara günün ömrü az ola.

Qara günün ömrü 27 il olsa da, 27 sentyabrda başlanan Vətən müharibəsi Ağdamın bu ömrünün sonu oldu. Müzəffər

qayıtsın. Bütün bu amillər və digər amiller bu Qələbəni şərtləndirdi".

27 sentyabrda başlanan herbi yol 10 noyabrda siyasi yolla birləşərək Ağdamın qələbəsini yaxınlaşdırıldı. Tarix yene 27 il əvvəl geri döndü. Lakin bu dönüş azərbaycanlıların başına açılan o müsibətlər günleri qələbə sevinci ilə əvəzlədi. Bu dəfə əzilən başqasının torpaqlarında aq gün axtararken qara günlerin sahibinə əvərlənənler oldu. Tarix öz siyasi lideri və səhifələrinə minilliklərin hünər sehfəsini yazan azəri övladlarının şücaeti ilə Ağdamı aqdamlılara qaytardı. Həmin gün Ağdamın "çöhresini" gülməsəyən gördük. Sevinc göz yaşları axıtdıq. Qəlbimiz qürur hissi ilə doldu...

Ağdamda Azərbaycan bayrağı ucaldıldı. Ağdam bu doğma nəfəsləri, tanış əllərin hərəkatını duyduqca gülməsəyirdi. 27 il çohrəsinə qara rəng çökən Ağdam gülməsəyirdi. Dağıdılmış, viran edilmiş abidələri, tarixi yerləri, incəsənət, mədəniyyət nümunələri, bərəketli, altı da, üstü də zəngin torpaqları ilə birlikdə gülməsəyirdi. Çünkü o əllər bu yurd yerinə yeni həyat vermək üçün gelmişdi. Minlərlə evinin daşı daş üzündə qalmağın bir yurd yurdaşlarına vermək, buraya yeni növbəq bəxş etmək üçün gelmişdi. Bu səbəbdən də Ağdam gülməsəyirdi. Qələbəsini, azadlığını bayram edirdi. Bütün işğaldən azad olunmuş torpaqlarımız kimi, Ağdamın da üzünə gülməsəmək necə də yaraşır...

Budur, azadlığından 5 il ötür Ağdamın. O, yenidən qurulur. Bağırına çəkilən min bir dağda dağ vüqarlı oğullarımız məlhem oldu. Bu gün isə dövlətimiz Ağdamı yenidən dirçəldir. Ağdamlılar artıq ata-baba torpaqlarına-doğma Ağdamlarına qayıdır. 20 noyabr-Ağdamın azadlığı günü xalqımızın qurur tarixidir.

Yol gedirdi Şuşaya...

O Şuşa ki, Böyük Zəfərimizdən iki gün əvvəl azad olundu. Noyabrın 8-de Milli ordumuzun qəhrəman eşgərləri möcüzələr diyari Şuşanı elə möcüzəli şəkildə də işğalçılarından təmizləyib, xilas etdilər.

Şuşa azad olunanda 28 il yarımdı ki, əsərətdə- düşmənin murdar əlində idi. 28 ilin əvvəlində o, bir təsadüf nəticəsində işğal olunmuşdu. Yadimdadır, o zamanlar hamı "bu, bir möcüzədir", deyirdi. Çünkü bu sözleri söyləyen insanlar dəfələrlə Şuşada olmuşdu. Onun hansı coğrafi mövqədə yerləşdiyini, düşmənin onu heç vaxt işğal edə bilməyəcəyini yaxşı bilirdilər. Bəs necə olmuşdu ki, Şuşa belə asanlıqla işğal olunmuşdu? Düşmən bunu necə bacarmışdı?

Ardı Səh. 6

2022-ci il 24 yanvar: ilk dəfə Bakıdan Ağdamə və Şuşaya...

Əvvəli-Səh-5

Şuşanın işğalı barədə televiziya vasitəsi məlumat alan insanların hər biri böyük kədər, qəm-qüssə içerisinde bunun nə cür baş verdiyini müzakirə edir, bir qənaətə gələ bilmirdi. Gele bilməzdik də. Çünkü hele sonralar Şuşanın satılması, hazır tıkə kimi düşmənin ağzına qoyulması bilinəcəkdi. Bilinəcəkdi ki, dövlətimizin ozamankı səriştəsiz, vəzifə-pərest ünsürləri özlərini qorumaq, vəzifədə qalmaq üçün bir oyuna giriblər. Bu, torpaq oyunu idi. Azərbaycanın qədim, əzəli torpaqları qoyulmuşdu bu oyuna. Oyundan erməni qalib olaraq çıxacaqdı. Bu, əvvəlcədən hazırlanmış plana görə belə idi. Uduzan isə səriştəsiz rəhbərlərin sayəsində xalqımız olmalı idi və oldu da. Bir-birinin ardına torpaq idi ki, gedirdi, düşmənin tapdağı altına verilirdi. Baxmayaraq ki, minlərlə şəhidimiz, qazımız oldu, bu torpaqları son nəfəslərinəndək müdafiə etdilər, lakin bir faydası olmadı. Çünkü plan həyata keçirildi. Və biz bu planda çoxdan uduzan tərəf idik. Bütün bunlardan isə xalq xəbərsizdi. Xəbəri olacaqdı, çox yaxın zamanda olacaqdı. Lakin o zaman torpaqlarımız çoxdan işğal altına verilmiş olacaqdı.

Şuşanın müdafiəsini Tanrı özü onu yaradarkən bəş etmişdi. Şuşa sanki öz kürsüsündə oturan xan, düşmən isə onun ətrafindakılar idi. Bax elə möcüze də burada idi ki, bu etraf xan öz məqamından neçə endirə bilərdi? Təbii ki, yalnız arxadan vurulan zərbe və satqınlıqla... Ele insanların Şuşanın işgalinə möcüze kimi baxması da bu səbəblərdən idi. Çünkü o, belə asanlıqla alına bilməzdi. Bəli, 2020-ci ildə artıq düz 28 il yarım idi ki, Şuşa bizim əlimizdən satqınlıqla getmişdi.

Qayıtmalıdı, qayıtdı!

İşgal altındakı torpaqlarımızı hər zaman təessüf hissi ile anan, onların geri qaytarılmasına böyük inam bəsləyen Ümummilli Liderimiz ömrünün sonuna dək bu sözləri dedi: "Hər bir azərbaycanlı bilməlidir və hazır olmalıdır ki, əgər bizim bütün cəhdlərimiz nəticə verməsə, nəyin bahasına olursa-olsun, canımızın, qanımızın bahasına olsa da, işgal olunmuş torpaqlarımızı azad etməli, Azərbaycanın sərhədlərinin toxunulmazlığını, ərazi bütövlüyünü təmin etməliyik. Bu, qarşımızda duran vəzifədir və biz onu nəyin bahasına olur-olsun, yerinə yetirəcəyik".

Ulu Önder torpaqlarımızın geri alınması üçün beynəlxalq aləmdə böyük məqyaslı işlər həyata keçirdi. Lakin dünya susdu. 2020-ci ilə qədərki 17 ilde dövlətimizin başçısı da eyni Ulu Önder kimi bu istiqamətdə danışqlar apardı, Qarabağ problemini beynəlxalq səviyyədə həll etməye, düşmənin sülh yolu

ile torpaqlarımızdan çıxarılmasına çalışdı. Lakin dünya yenə də susdu. Mənfur düşmən isə hələ üstəlik yeni ərazilər işğal etmək xülyasına döşdü. Belə olanda isə Ulu Öndərimizin həm mənəvi, həm də siyasi varisi Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusu düşməni yerində oturtmağı bacardı. Şəhər, qəsəbə və kəndlərimiz qarış-qarış, kənd-kənd geri alındı. Biz övladlarımızı itirdik, lakin onların qanı ilə Azərbaycan tarixinin yeni səhifələrini yazdıq.

Bu səhifələrdə Şuşanın işğaldan azad olunması xüsusü yer tutur. Çünkü bir möcüze baş vermişdi. Düşmən əlinde olan Şuşa böyük qətiyyətlə də qorunurdu. Düşmən ötən 28 ilde Şuşanın bütün sərvətlərinin, hüsününün sahibine çevrilmişdi. Onlar üçün Şuşa həqiqətən də möcüze idi. Ömürlərində rastlaşmadıqları, görmədikləri bir möcüze. Rahatlıqla, döyüşmədən əldə etdikləri bu möcüzəni əslə itirmək fikrində de deyildilər. Lakin gözləmədikləri yeni bir möcüze baş verməkdə idi. 44 günlük Vətən Müharibəsinin son 10 günlüyündə qarşılaşa-qadılar bu möcüze ilə. Və qarşılaşdırılar da. Müharibədən sonra düşmən bəzi mətbuat orqanlarına müsahibələrində, səhbətlərində Şuşada möcüze ilə üzləşdiklərini açıqca etiraf etmişlər. Onlar belə səyləyir ki, heç gözləmədiyimiz halda bir də gördük ki, Azərbaycan əsgəri Şuşadadır. Onlar buraya haradan, neçə gəlmişdi, biz onu düşünürdük.

Azərbaycan əsgəri Şuşaya addım-addım, gecə-gündüz sürnə-sürnə, sinesini dəgədaşa sürtə-sürtə, əl-ayaqlarında daşlar yaralar aça-aça gəlib çıxmışdı. Bu, əsgərimizin nəyə qadir olmasının göstəricisi idi. Bu, ürəyi torpaq sevgisi ilə dolu olan azərbaycanlı övladlarının əlbəyaxa döyüşü, texnikası, silah-sursatsız bir taktikası idi. Bu, Milli Ordumuzun gücünün, Ali Baş Komandanımızın sərkərdəlik məhərətinin, həmrəyliyinin nümayişi idi. Bu barədə Şuşa şəhərində Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında çıxış edən cənab İlham Əliyev demişdir: ... Münəaqışəye son qoyan Azərbaycan əsgəri oldu, qəhrəman Azərbaycan əsgəri. Müharibənin son hadisələri məhz burada - Şuşada baş vermişdir. Sildirrim qayalara dırmaşaraq bizim qəhrəman əsgərlərimiz, zabitlərimiz demək olar ki, əlbəyaxa döyüşlərde burada topla, tankla, artilleriya ilə silahlanmış Ermənistan ordusuna qalib gəldilər. Şuşa Zəfərindən sonra faktiki olaraq Ermənistan cəmi bir gün dirəniş, - əgər buna dirəniş demək mümkündürse, - göstərməyə cəhd etmişdir ve noyabrın 9-da artıq kapitulyasiya aktını imzalamağa hazır olduğunu bildirmişdir.

8 noyabr 2020-ci il. Qarabağın döyünen ürəyi Şuşanın azadlıq mündəsini xalqına çat-

dıran Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev: Mən bu gün, eyni zamanda, Ulu Öndər Heydər Əliyevin məzarını ziyarət etdim, onun ruhu qarşısında baş əydim. Ürəyimdə dedim, xoşbəxt adamam ki, ata vəsiyyətini yerinə yetirdim. Şuşanı azad etdim! Bu, böyük Qələbədir! Şəhidlərimiz, Ulu Öndərin ruhu şaddır bu gün! Gözün aydın olsun Azərbaycan! Gözünüz aydın olsun, dünya azərbaycanlıları!

Mən bu günlərdə dünya azərbaycanlılarından və Azərbaycanda yaşayan insanlardan minlərlə məktub alıram. Hər gün minlərlə məktub. Sadəcə olaraq, heysilənirəm ki, bütün bu məktubları oxuya bilmirəm. Sadəcə olaraq, vaxt çatmir. Nə qədər gözəl sözler, nə qədər böyük dəstək göstərilir. Bu gün biz bir daha bütün dünyaya sübut edirik ki, biz böyük xalqıq, biz məğrur xalqıq! Biz yenilməz xalqıq! Biz döyüş meydanında düşmənə yeri-ni göstəririk!

Təqvimini vərəqləyərkən...

24 yanvar 2022-ci il əslində təqvimin ən əlamətdar günüdür. Çünkü bu tarix bizim şərəf tariximizin açıldığı səhifələrdən biridir. Biz torpaqlarımızı yağı düşməndən azad edib, sonra da soydaşlarımızın bu tarixdə ata-baba yurduna səfərini təşkil etmişdik. Yüzlərlə insan avtobuslarla yurdunu görmə-yə yollanırdı. Həsrəti atıb vüsala qovuşma-ğa, minlərlə şəhidimizin qanı axan müqəd-dəs torpağı öpməyə, salamlamağa yollanırdı. Qələbənin, Zəfərin töhfəsini öz gözleri ilə görməyə yollanırdı.

Nəinki bu tarix, Qarabağla, birinci və ikinci Vətən müharibələrinin hər biri ilə bağlı tarixlərin hər birini dəfələrlə xatırlamalı, uşaq, yeniyetmə və gənclərin daş yaddaşına köçürməliyik.

Və bütün bunların fonunda Cənab İlham Əliyev fikirlərinə bir daha xatırlayıram: Tamamilə dağılımış Ağdamı xarici ekspertlər, jurnalıslar Xirosimaya bənzədirənlər. Bəli, Xirosimə atom bombası nəticəsində məhv edildi. Ağdam və digər şəhərlər erməni vandallığı nəticəsində məhv edildi. Birinci Qarabağ müharibəsi dayanandan sonra 30 il ərzində binaları daş-daş söküb, daşıyib satmışdlar və beynəlxalq təşkilatların hesabatlarında bu, var. Qəbirləri qazırdılar, ölülərin qızıl dişlərini çıxarırdılar. Yəni, Ermənistən və erməni xalqı bu vəhşiliyə görə dönya miqyasında rezil oldu. Ona görə gələn hər qonaq, azad edilmiş torpaqlara gedən hər qonaq erməni vəhşiliyini görür və görməlidir.

Görməlidir ki, biz təkçə işgalçını yox, faşistləri məhv etdik. Onların Birinci Qarabağ müharibəsində, ikinci Qarabağ müharibəsində, iki müharibə arasındaki dövr ərzində bütün əməlləri faşist əməlləridir. Bizim dinc

şəhərlərimizi müharibə dövründə ballistik raketlər atəşə tutmaq, insanları məhv etmək faşizm deyil, bəs nədir? "Tocka-U", "SCUD", "İskəndər-M" raketini ilə Şuşa vurulmuşdu. Qar əriyəndən sonra Şuşada, şəhərin mərkəzində "İskəndər-M" raketinin qalıqları aşkarlanmışdır və bir daha biz sübut etdik ki, Ermənistən bu ölümçül silahdan, qadağan edilmiş silahdan və onlarda heç cür olmayan silahdan istifadə edib. Buna inanmayanlar gelib Hərbi Qənimətlər Parkında "İskəndər-M" raketinin qalıqlarını görə bilərlər.

Birliyimiz bizi xilas etdi

Biz ona görə torpaqlarımızı azad edə bildik ki, xalq və hakimiyət birləşdi. Birlikdə olduq. Bütün gücümüz bir etdik: 30 illik qarani ağ etmək, alnımızdan ləkəni təmizləmək, şərəf, namus məsələsinin həll etmək üçün birləşdik. Bələliklə, Zəfər qazandıq, soydaşlarımıza yurdunu qaytara bildik. Bu mübarizədə dövlətimizin başçısı, müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin dəmir yumruğu etrafında birləşən xalqın bu yumruq ümumi gücü oldu.

Ölkəmizin rəhbəri dəmir yumruğunu düşmenin başına endirməklə Qarabağa Zəfər gətirdi: "Bu günlərdə dəfələrlə Azərbaycan xalqına müraciət edərək düşmənə yumruq göstərmişdim, yumruq göstərmişdim. Demişdim ki, bu yumruq elebelə yumruq deyil. Bu, dəmir yumruqdur. Bu dəmir yumruqla düşmənin başını əzirik və əzəcəyi! Eyni zamanda, bu yumruq birliyimizin rəmziidir. Bax, bu gün Azərbaycan xalqı bu yumruq kimi birləşib! Həmişə belə olacaq! Bu birlik əbədi olacaq! Bu birlik bize gələcəkdə də bütün vəzifələri icra etmək üçün imkan yaradacaq. Mən bütün bu illər ərzində - 17 il ərzində Azərbaycan xalqının destayını hiss etmişəm, görmüşəm, inamını, mənə olan xoş münasibəti görmüşəm. Bu, mənən güc verir. Bu, mənim siyasetim üçün əvəz olunmaz dəstəkdir. Həmişə Azərbaycan xalqını əmin edirdim ki, mən Vətənə, doğma xalqına ləyaqətlə, sədəqətlə xidmət edəcəyəm. Şadəm ki, sözümün üstündə durmuşam. Həmişə olduğu kimi, sözüme sadıq olmuşam.

Nə qədər xoşbəxt və bəxtəvərik. Torpaqlarımız azad, sərhədlərimiz tam, bütöv və möhkəmdir. Yurd yerlərimiz abadlaşdırılır, soydaşlarımız mərhələli şəkildə ata-baba ocağına qayıdır. 30 ilin əvvəli ilə sonu arasındaki zaman kəsiyi isə xalqımıza bir məsələni təlqin edir: həmişə birlik nümayiş etdirməyi və yaşanan tarixi unut-mamağı.

Mətanət Məmmədova

Yaşadığım binanın hayatımda uşaqların özlerinin düzəldikləri meydançada futbol oynadıqlarını görkən xəyalım məni özümün də yaşıdığını o illərə apardı. Oynadığımız oyunları, qayğısız günlərim gözlərim önünə gətirdim.

Elə sonrakı illərdə də, lap yaxın dövrlərə qədər də həyat-bacada, özlərinə meydançada düzəldikləri yerlərdə uşaqların başlarını qatdıqları oyunlar onlara dünyadan ən böyük sevincini bəxş edən məşhuriyyət idi. Hələ udan tərefin hay-kübü, onları dəstəkləyən kiçik azarkeşlərin alqışları... Bu gün o oyunlara maraq göstərən uşağa rast gəlirsinizmi? Rast gələnən də, yəqin etiraf edərsiniz ki, çox az... Bunun səbəbi nədir? Axi, hər bir oyun özü idmandır, uşağın saqlamlığına müsbət təsir göstərən vəsiyətdir. Bəzi oyunlar isə onların təfəkkürünə inkişafında mühüm rol oynayır, həmçinin kiçik yaşlarından onlarda kollektivçilik hissini formalaşdırır. Digər müsbət cəhətlər də az deyil.

Bir məsələni də qeyd edək ki, bu gün muxtar respublikada idmanın inkişafı ile bağlı çox böyük işlər görülür. Belə ki, müxtəlif idman növleri üzrə fəaliyyət göstərən federasiyaların tərkibində uşaqlarının da olması hamımızı sevindirir. Yaxşı haldır ki, həmin qruplara cəlb edilmiş uşaqların muxtar respublika və ölkə səviyyəli yarışlarda iştirakı və qələbələr qazanması gələcəyimizə saqlam ruhlu yeniyetmələrin integrasiyasında mühüm əhəmiyyət daşıyır. Bu məqamda onu da vurğulamaq gərəkdir ki, bəzi ucqar kənd yaşayış məntəqələrinin məktəbyaşlı uşaqları belə imkanlardan məhrumdurular axı...

Onu da etiraf edək ki, bu gün bəzi orta məktəblərimizdə idman dərslərinə çox həllərdə barmaqarası münasibəti də görürük. Həmin tədris ocaqlarında bu dərslərə qeyri-əsas fənn kimi baxılır.

Bu məsələdə bəzi valideynlər də ictimai qınaqdan kənarda qalıblar. Yəni özümüz də həyat-bacada şahidi olurraq ki, valideynlər uşaqlarını öz sevimli oyunlarından ayırb

Niyə işıq gələn tərəfə getmək istəmirik?..

dərslərini oxumağa məcbur edirlər. Unudurlar ki, oxumağın öz vaxtı, uşaqlar üçün oynamağın da öz vaxtı var. Yəqin düşünmürlər ki, sağlam ruh sağlam bədənərən olar. Təbii ki, sağlam bədənə sahib olmaq üçün başlıca vasitə idmandır...

Bu yaxınlarda bir həmkarımın bir neçə məsələ ilə bağlı maraqlı bir yazısı məni düşündürən bəzi məqamlara toxunmağa vadar etdi. Bu məqamları oxucularla bölmək istədim: Unudulan təkəcə uşaqların da? Tam əminlikle deym ki, bu gün hansı oxucumuza belə bir sualla: – Son vaxtlar qohum-əqrəbanızda, yaxın tanışlarınızda hansı nənəninse öz nəvələrinə nağıl danışmasını xatırlayırsanmı? – deyə müraciət etsək, müsbət cavab almayıacaq. Şəxsən men özüm nənələrin uşaqlara nağıl danışması kimi çox maraqlı, təriyəvi əhəmiyyət daşıyan prosesin mövcudluğunu yadımdan çıxarmışam. Bəli, unudulan dəyerlər içərisində nağıllarımız da var. Və etiraf edək ki, bu qıymətli ədəbi nümunələri, şifahi xalq ədəbiyyatının ən geniş yayılmış janrlarından biri olan nağılları ilk olaraq nənələrimizdən eşimmişik. Özümüzü o nağılların içinde görmüşük. Mənfi surətlərə nifret etmişik, müsbət surətlərə oxşamağa çalışmışık. Bəzən nənələrimiz: – Daha gecdir, gedin yatin, qalanını sabah danışaram – deməsindən sonra onlardan əl çəkməmişik ki, nağıl başa çatdırınlar.

Burada yadına gözəl şairimiz Əhməd Cəmilin kövək misraları düşür:

- Ay nəne, bir nağıl da de!
- Ömrüm-günüm, yat daha,
- Hamisini indi desəm, nağıl qalmaz saba-ha.
- Can nəne, de birini de.
- Ağrıñ alım, sözə bax.
- Evinizdə səndən savay, gör heç varmı bir oyaq?

Nağıl hər bir xalqın təfəkkürünün məhsulu olmaqla, uşaqlarda ilkin müsbət keyfiyyətlər formalaşdırır. Cəsurluq, qorxmazlıq, vətənpərvərlik, böyüklerə hörmət, kiçiklərə qayğı və sair. Həmçinin uşaqlarda nitq qabiliyyətinin inkişaf etdirilməsində, onlarda söz ehtiyatının zənginləşdirilməsində və digər bu kimi keyfiyyətlərin aşınmasında nağıllar ən səmərəli vasitələrdən biridir. Elə ulularımız da mehz bunları nəzərə alaraq uşa-

qlara nağıl danışmağı vacib sayıblar. Bəs bu gün bu, niyə unudulub? Yəqin, deyəcəksiniz ki, indi nağıl yox, kompüter əsəridir. Bu fikirə razılışmaq olar ki, indi kompüter əsəridir. Ancaq onu da unutmaq ki, televizor, internet, kompüter və həyatımızın tərkib hissəsinə çevrilən digər texnologiyalar barede ilk ibtidai məlumatlar başqa məfhumların timsalında elə nağıllarımızda verilmeyibmi? Ata-babalarımız öz ilkin təfəkkür tərzləri ilə həmin texnologiyaları ibtidai şəkilde olsa da, nağıllarımıza getirmeyiblər? Məsələn, uçan xalçalar, məktub daşıyan göyərçinlər və sair.

Yaxşı ki, nağıllar orta məktəbdə ibtidai siniflərin proqramına salınıb. Sinfidən xaric oxu materiallarında da nağıllara yer verilib. Bu vasitələrdən səmərəli istifadə etmək müəllimlərin vəzifəsidir və düşünürük ki, onlar bu vazifəni yerine yetirməyə səy göstərsələr də, azdır.

Son illərdə ölkə Prezidentinin müvafiq Sərencamı ilə latin qrafikası ilə nəşr olunmuş çox qıymətli kitablar məktəb kitabxana-larına da verilib. Onlardan neçə istifadə olunur? – sualına isə birmənəli cavab vermək mümkün deyil. Bunu xidmeti işimlə eləqədar olduğum bir neçə məktəbdə görmüşəm. Bu gün də elə olduğuna şübhəm yoxdur. Həmin təhsil müəssisələrində çalışanlar öz vəzifə borclarına məsuliyyətlə yanaşsalar, uşaqlarda mütləq mədəniyyətin formalaşmasını da təmin edə bilərlər. Təəssüf ki...

Naxçıvan şəhərindəki Heydər Əliyev Uşaq-Gənclər Yaradıcılıq Mərkəzinin təbiiyə işləri üzrə direktor müavini Güney İsaqova deyir ki, bir dəfə mərkəzə qəbul olunmağa gelmiş bir neçə uşaqla həmsöhbət olaraq soruşdum:

- İlk dəfə hansı nağılı eşitmisiniz?
- Əvvəlcə heç bir şagird dillənmedi. Bir qədər istiqamət verdikdən sonra şagirdlərden biri cavab verdi:
- Televiziyyada "Göyçək Fatma" nağılinə baxmışam.

Bu cavab başqa şagirdləri də sanki ruhlandırdı. Onlar televizorda, internetdə baxdıqları müxtəlif filmlərdən (baxmayaraq ki, onların böyük əksriyyəti nağıl janrlarından xeyli uzaq olan ekran materialları id) danışmağa başladılar. Belə bir haqlı qənaətə,

yəqin ki, çoxumuz razılaşmayaçaq: bəhs olunan mövzu ilə bağlı bu gün nənələri televizor və internet əvəz edib. Ancaq biz də bir mərkəz olaraq nağıllarımızın, uşaqlarımızın unudulmaması üçün öhdəmizə düşən vəzifələri yerine yetirməyə səy göstəririk. Mərkəzin kütləvi tədbirlər şöbəsinin öndənde "Naxçıvan folkloru" dərnəyi yaratmışdır. Bu dərnəkdə yaradılmış bir neçə qrupa çoxlu uşaqlar olunub. Dərnəklərin məşğələlərində nağıllar oxunur, onların düzgün qiraeti diqqət mərkəzində saxlanılır, bəzi nağılları səhnələşdiririk. Vətənpərvərlik, xeyrəxahlıq hisslerinin, digər müsbət keyfiyyətlərin düzgün formalasdırılmasında bəzətədbirlərin böyük əhəmiyyəti var. Bu məsələnin həllində məktəb kitabxanalarının da üzərinə mühüm vəzifələr düşür.

Bu gün şəhərimizdə fəaliyyət göstərən Məhəmməd Tağı Sidqi adına Naxçıvan Dövlət Kukla, həmçinin uşaqlar teatrlarının bu vəzifənin öhdəsindən gəlməsi təqdirolunasıdır. Bu mədəniyyət müəssisələri nağıllar əsasında səhnələşdirilmiş tamaşalara daha çox yer verməyə çalışırlar. Onları uşaqlara təqdim edəndən yaşıdları sevinci təsəvvür edirsizizmi? Ancaq... Bir dəfə nəvəmi aparlığım tamaşadan sonra uşaqlarla həmsöhbət oldum. Nağıl-tamaşadan xoşları gəlib-gelmədiyini soruşdum. Cavabları çox müsbət oldu. Soruşdum ki, evinizdə sizə nağıl danışırımlar? "Yox" cavabı aldım: – Ata-anamız seriallara baxır, bizi isə dərslərimizi oxuyub yatmağa göndərirlər.

Aci da olsa, həqiqətdir. Kimlər üçünse toxunduğumuz mövzu köhnəlmış, ya da lazımsız hesab edilə bilər. Bu, onların öz işi-dir. Ancaq dərindən düşünsək, nağıl aləminin gerçəkliliklərini uşaqlarımıza çatdırmağın böyük təriyəvi əhəmiyyəti olduğunu anlaysarıq. "Cırdanın nağılı"nın xatırlayırsınız? Nağılda belə bir məqam var. Uşaqlar məşədə azıblar. Yol axtarırlar. Qarşıda iki yol var: bir tərəfdə işıq görünür, bir tərəfdən səs gelir. Cırdandan soruşturular: – Hansı tərəf gedək: işıq görünən tərəfə, yoxsa səs gələn tərəfə? – Cırdan cavab verir: – İşıq gələn tərəfə.

Elə bu nağılin özünün aşılılığı mənəvi dəyər yetərinə deyilmə?

... Nağıllarımızda işıq var, keçilən yolu sonu hemişə xeyrə qurtarır. Xeyr hemişə sər üzərində qələbə çalır. Bu qələbə həmin işiqtan gelir. İşıq gələn tərəfə gedək.

Muxtar Məmmədoğlu,

Əməkdar jurnalist, Naxçıvan,
"Daha bir payız da gəldi ömrümə"
kitabından

"Bakcell" "Innovasiyalarla Müxtəlifliyə Doğru" tədbirinə dəstək oldu

"Bakcell" in baş icraçı direktoru Klaus Müller çıxışında bu təşəbbüsün innovasiya və inklüzivliyə dəstək strategiyası çərçivəsində "Birgə və Sağlam" İctimai Birliyi tərəfindən yaradılan "Kaşalata" kafedə "Innovasiyalarla Müxtəlifliyə Doğru" adlı tədbir təşkil edib. Tədbirin məqsədi "Bakcell" ilə "Birgə və Sağlam" İctimai Birliyi arasında tərəfdən qeyd olunması və kafedə çalışan gənclərlə görüş olub. Tədbir çərçivəsində "Bakcell" in baş icraçı direktoru Klaus Müller, Korporativ kommunikasiyalar üzrə direktoru Aysel Süleymanova, "Birgə və Sağlam" İB-nin sədri Aytən Eynalova, İB-in Valideyn Məşvərət Şurasının sədri Natəvan Məmmədova və millət vəkili Nigar Arpadarai çıxış ediblər. Tədbirə diplomatik nümayəndəliklərən, qeyri-hökumət təşkilatlarından (QHT) və media sektorundan olan nümayəndələr də qatılıb və ümumilikdə 40-a yaxın qonaq iştirak edib.

"Bakcell" haqqında

"Bakcell" Azərbaycanın ilk və ən böyük özəl telekommunikasiya şirkətidir. Hazırda "Bakcell" üç milyondan çox müştərini yüksək innovativ, keyfiyyətli və sürətli telekommunikasiya xidmətləri ilə təmin edir. Şirkət sənəi intellektə əsa-

slanan həllər vasitəsilə Azərbaycanın davamlı inkişafına töhfə verir və Azərbaycan iqtisadiyyatının qeyri-neft sektorunun ən böyük investorlarından biridir.

"Bakcell" müxtəlif ölkələrdə telekommunikasiya, enerji, yüksək texnologiyalar və tikinti sahələrində fəaliyyət göstərən "NEQSOL Holding" beynəlxalq şirkətlər qrupunun tərkibinə daxildir.

Tanınmış rusiyalı jurnalist və postsovət mütəxəssisi Kirill Krivoşeyev Caliber.Az-a müsahibəsində ABŞ-la Ermənistan arasında imzalanmış strateji tərəfdəşləq xartiyası haqda fikirlərini bildirib. Müsahibəni oxularımıza təqdim edirik.

Kirill Krivoşeyev: "ABŞ indiyədək Azərbaycanın Ermənistanla sülh şərtlərinə qarşı çıxıb"

-Kirill, Ermənistan və ABŞ arasında bu yaxınlarda imzalanmış Strateji Tərəfdəşləq Xartiyasını necə qiymətləndirirsınız?

-Düşünürəm ki, bu, ötən ilin aprelində Bakıda çox danışılan üçtərəfli Aİ-ABŞ-Ermənistan görüşünün məntiqi davamıdır. Amma mənim qəti mövqeyim ondan ibarətdir ki, həmin görüş və bu strateji saziş əsasən müdafiə ilə bağlı deyil, iqtisadiyyatla, ilk növbədə enerji ilə bağlı idi. Heç kimə sərr deyil ki, Ermənistan enerjidən həddən çox asılıdır və Qərbin bunun üçün edə bileyəyi şey Metsamor AES nəhayət 2036-ci ildə istismardan çıxanda yeni atom elektrik stansiyası tikməkdir. Bu vaxta qədər başqa bir atom elektrik stansiyası layihəsi artıq mövcud olmalıdır ki, heç olmasa Ermənistanın öz elektrik enerjisi olsun.

Sazişin digər bəndlərinə gəlince, qrant dəstəyi və islahatlara dəstək də əslində vacibdir. Bəs görək Ermənistan 2024-cü ildə Qərbdən nə alıb? Bu müddət ərzində ABŞ-dan 65 milyon dollar, Avropa İttifaqından isə 270 milyon avro vəd edilib. O da məlumdur ki, 2025-ci ildə Ermənistan Aİ-dən cəmi 13 milyon avro alacaq. Bəli, bu, kiçik bir meblekdir, amma yenə də bir şeydir, cünki bu, dövlət bütçəsinə yüngüləşdirməyə və hansısa yolla məmurları düzgün istiqamətə yönəltməyə imkan verir.

Və daha bir məsələ. Ötən ilin iyulunda Ermənistan Ukraynanı silahlıdan Avropa Sülh Fondundan cəmi 10 milyon dollar alıb və bu, etiraf etməliyik ki, Ermənistan kimi kiçik bir ölkə üçün belə gülmeli puldur. Ona görə də mənə elə gelir ki, ABŞ ilk növbədə iqtisadiyyata və enerjiyə diqqət yetirib, ikincisi, Vaşinqton İrəvanın vacib hesab etdiyi mövqelərini dəstəkləyib. Məsələn, ABŞ hesab edir ki, Bakının gördüyü formada Zəngəzur dəhlizli olmamalıdır, bu, suveren məsrüt olmalıdır, hənsi ki, orada erməni qoşunları və sərhədçiləri bu yolun bütün uzunuşaına nəzarət edirlər və bunun açarı Almatı bəyannamesidir. Azərbaycan sərhədin delimitasiyasını o ruhda görür ki, hər şey yerində reallıqlar əsasında həll olunmalıdır. ABŞ bununla razılaşdırır.

- Sizin qiymətləndirməyinizə görə, Xartiya gələcəkdə Ermənistanda ABŞ/NATO bazalarının yaranmasını nəzərdə tutmur?

- Mən buna yaxın gələcəkdə ehtimal vermərim, cünki Ermənistan Rusiya hərbi bazasını Gümrüdən çıxarmayaq və eyni ərazidə müxtəlif bloklardan iki bazanın yerləşdirilməsi təhlükəli və yersizdir. Diger tərəfdən, Ermənistan həmişə vurğula-

yı ki, Rusiya bazasını öz ərazisindən çıxarmaq niyyətində deyil, üstəlik, Yerevan İranın maraqlarına hörmətə yanaşmağa çalışır. Ermənistanda NATO bazalarının peydə olması İranın xoşuna gəlməyəcək. Tehrani尼ye qıcıqlandırsın ki? Bütövlükde Avrasiyada tehlükəsizlik strukturunu formalasdıracaq Rusiya-Ukrayna mühəribəsinin necə başa çatacağı tam aydın olmadığı üçün uzunmüddəli perspektivdə nələrin baş verə biləcəyini söyləmek çətindir.

- Sizcə, niyə xartiya Baydenin Ağ Evdə qalmasının son günlərinə imzalanıb?

- Doğrudan da, belə bir sənədin Co Baydenin prezidentliyinin son günlərində bağlanması vacibdir, cünki Donald Trampdan belə bir şey gözləmək olmazdı. Amma indi hənsi-sa deklarativ sənəd bağlamaq lazımdır ki, ondan sonra müraciət etmək və pul tələb etmək olsun. Digər tərəfdən, prezidentlik müddətinin əvvəlində Trampin çox güman ki, Ermənistana-Azərbaycan münəaqışmasına vaxtı olmayacaq. Təbii ki, burada fərqli məntiq ola bilər, amma mənə, Ermənistanda indi belə bir sənəd bağlamağa nail ola bilsəyinə arxayınlı olsayıdlı, çətin ki, o, teləsərdi.

- Paşinyan hökumətinin dəfələrlə hazır olduğunu bildirdiyi sülhnaminə Ermənistan konstitusiyasına yenidən baxmağa qərar verecekmi?

- Nikol Paşinyan bu yaxınlarda Bakının iki vacib şərtini qəbul etməyə hazır olduğunu bəyan etdi. Bu, onun çox əziyyət çəkdiyi Roma Əsasnaməsinin ratifikasiyasını və indiki vəziyyətdə həqiqətən tamamilə mənasız olan ATƏT-in Minsk Qrupunun buraxılmasını mənasız edən qarşılıqlı iddialardan imtinadır. Bakı Ermənistan Respublikasının Konstitusiyasına yenidən baxılmasının

da israr etməkde davam edir. Amma diqqəti ona yönəltmək istərdim ki, Nikol Paşinyanın hakimiyyətdən getməsi sülh prosesini dayandıracaq. Və bu halda çox şeyə yenidən başlamaq lazım gelecek. Yəni yeni hakimiyyətlərə əlaqələr qurmaq və onların necə olacağını demək çətindir. Çox güman ki, ilk mərhələdə yeni hakimiyyət öz sələfindən fərqli bir şey göstərməli olacaq. Ona görə də Bakının konstitusiyası ilə bağlı təzyiqi

Elçin Bayramlı

"Sosial media" cəfəngiyyati: malı mala qatmayın

İndi dəb düşüb, hamı deyir, qəzet oxuyan yoxdur, saytlarda da müxtəlif yazılar-məqalələr, müsahibələr, reportajlar oxunmur, televiziya verilişlərinə baxılmır. Son vaxtlar bu tendensiya var, bu faktdır, lakin evvələ bunu mütləq fikir kimi demək olmaz, "çoxluq belə edir" demək olar. Bütün hallarda olduğu kimi, burada da əsas məsələ faktın özü deyil, sebebdir. Bəs bunun sebəbləri nədir? Bu suala cavab axtarmağa çalışaq.

Getdiyə oxuma möyilinin xeyli azalması tendensiyası daha çox müşahidə olunur. Əsas sebəb sosial şəbəkələrin geniş yayılmasıdır. Bu şəbəkələrdə isə əsasən qısa xəbərlər və qısa videolar izlenilir. Məsələ təkcə uzun yazıların oxunmasına deyil, uzun videolar, verilişlərə baxanların da çox az olması faktı var. Baxmayaraq ki, uzun yazılar və verilişlər daha dolğun, daha keyfiyyətli, daha səviyyəli materiallardır.

Bələliklə, sosial şəbəkələr klassik medianı zəiflədirib və onun oxucu, tamaşaçı kütəsini əlindən alıb. İnsanlar informasiyanı belə sosial şəbəkələrdə müxtəlif şəxslərin paylaşmalarından izleyir, hansı ki, bunlar etibarlı mənbə deyil, ilk mənbə deyil. Lakin sosial şəbəkələrin universal olması, istifadəçilərinin bir yere daxil olaraq ölkədə, dünyada baş vərənər haqda materialları görməsi daha rahat və daha tez başa gəlir. Digər variantda isə, media saytlarının adını yazıb daxil olmaq və orada xəbərləri axtmak lazımdır. Eləcə də, telekanalları axtmalı, xəbər vaxtını gözləməlisən ki, görənən ne hadisələr baş verib. Bu isə indiki sürətləmiş həyat rejimində və vaxt çatışmazlığı əsəritində diskomfort yaradır.

Klassik medainin sosial şəbəkələrə uduzmasının başqa sebəbləri də var. Sosial şəbəkələrdə xəbəri daha tez çatdırmaq olur, material birbaşa yerindən çox sayıda foto, video və s elektron materialların müşayiəti ilə verilir, onları sosial şəbəkələrdə paylaşmaq olur, şəhər yazmaq, müzakirə etmək, irad bildirmək, kiməsə dövriyin o başına göndərmək olur, istənilən vaxt elde etmək olur və s. Klassik media isə gecikir. Jurnalist oraya getməli, material hazırlamalı və onu yayımlamalıdır, bunadək artıq hamı hadisə yerindəki şəxslərin çəkib şəbəkəyə qoyduğu videolar və ya yazılı statuslardan məsələdən hali olur. Klassik medianın verdiyi material arxadan atılan daşa benzəyir.

Bəli, klassik media sosial şəbəkəyə informasiya operativliyində xeyli uduzur, lakin sosial şəbəkə kanalları obyektivlikdə, peşəkarlıqda, informasiya zənginliyində klassik medianın yanındakı yel olub ötə də bilməz. Adı kütü üçün sosial şəbəkə kifayət edir, lakin intellektual kateqoriya hadisəni, prosesi hərəkətli, daha peşəkar formada görmək isteyir, hadise və ya proseslə bağlı jurnalist rəsmi orqanların məsul şəxslərinin açıqlamalarını, ekspertlərin rəyini verir, lakin sosial şəbəkə istifadəçiləri üçün bunlar elçatmadır. Üstəlik, ənənəvi media bu hadisə və ya proses haqda analitik materialları hazırlanır, bu sahədə vəziyyəti dünya təcrübəsi ilə müqayisə edir, hadisənin, prosesin, problemin səbəbini tapmağa çalışır, nəticələrini detallarına qədər verir, mütəxəsislərin köməyi ilə çıxış yollarını göstərir, sosial şəbəkə sehifələri üçün isə bunlar anlaşılmaz şəylerdir.

Bu sebəbdən artıq informasiya bazarında 2 kontingent formalasılır. İntellektual hissə xəbərləri, təhlilləri, reportajları ciddi, peşəkar mediadan izləməyə üstünlük verir, kütü isə sosial şəbəkədən aldığı yarı-yarımçıq, çox vaxt doğru düzgün olmayan, çəşdərinci xəbərlərlə kifayətlənir. Son nəticədə onlar aldandıqlarını görürələr, cünki sonradan üzə çıxır ki, məsələ elə deyilmiş, belə imiş. Lakin onların heç ağlına da gəlmir ki, alternativ mənbələr var- ciddi və peşəkar media resursları. Bir çoxları başa düşmür ki, informasiya toplamaq və yaymaq kriteriyalarını bilməyen qeyri-peşəkar, savadsız uşaqların açıldığı kanal və sehifələr media deyil, sadəcə saxta həy-həşir, işırdılmış, təhrif olunmuş materiallarla oxucu, tamaşaçı kütəsi toplayıb pul qazanmaqdan ibarətdir.

Bu sebəbdən cəmiyyətə izah olunmalıdır ki, media tamam başqa institutdur, sosial şəbəkə tamam başqa sistemdir. Bunların bir-birinə heç bir aidiyatı, oxşarlığı yoxdur. Bəziləri "sosial media" adlı bir gülünc termin uydurub bunları media kimi qələme verməye çalışır. Xeyr, media peşəkar və ciddi bir elmi-ictimai xarakterlidir və sosial institutdur. Yəni, "sosial media" adlı bir şey yoxdur, var peşəkar media, var sosial şəbəkələr. Və bunlar tamam fərqli şəylerdir. Əgər siz həqiqi informasiya, analitik materiallar, aşardımlar isteyirsinizsə bunu yalnız peşəkar mediadan ala bilərsiniz. Yoxsa, saxta şoular, uydurma xəbərlər, hər cür baibürçi materiallar izləmək isteyirsinizsə, onda sosial şəbəkələrə üz tutə bilərsiniz. Lakin oralara sosial media adı qoyub həqiqi medianı təhqir etməyə sizin ixtiyarınız yoxdur. Həm hüquqi, həm də mənəvi olaraq.

“Rusiya mətbuatı Azərbaycana qarşı açıq-aydın kampaniya aparır və bu da Rusyanın xüsusi xidmət orqanları tərəfindən idarə olunur. Təsadüfi deyil. Dekabrın 25-ə qədər də bu proseslər müəyyən qədər gedirdi. Amma dekabrın 25-də Azərbaycan təyyarəsinin vurulmasından sonra və Azərbaycan Prezidentinin sərt açıqlamalarından sonra Rusiya mətbuatına komanda verildi və Azərbaycana qarşı olan bir yürüşə başladilar”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı deyib. Akif Nağı sözlərinə belə davam edib: “Burada həm o günahı ört-basdır eləməyə çalışırlar. Azərbaycan tərəfini müəyyən mənada reallıqla barışdırmağa çalışırlar, məqsədlərindən biri bundan ibarətdir.

Diger tərəfdən isə yeni komanda verilib. Azərbaycanın regionda artan nüfuzu Rusiya rəhbərliyini narahat edir. Nə qədər xoş münasibet göstərsələr də amma Azərbaycanın onların təsiri altında olmasını isteyirlər. Azərbaycan artıq heç kəsin təsiri altında deyil və regionun lider dövlətlərindən biridir. Ona görə də bu cür kampaniya gedir. Amma Rusiyaya qarşı Stop qoymaq, qarşidurmaya getməye ehtiyac yoxdur. Rusiya özü də bizimle sərt qarşidurmaya getmir. Yeni yeri gəldikdə dövlət başçıları səviyyəsində Azərbaycana öz rəğbətlərini bildirirlər. Deyək ki mətbuatın müəyyən qismi var ki, orada Azərbaycanla bağlı xoş yazılar gedir, Rusyanın ekspertləri var ki, Azərbaycanla bağlı obyektiv fikirlər səslən-

“Azərbaycanın regionda artan nüfuzu Rusiya rəhbərliyini narahat edir”

dirirlər. Hətta bu təyyarə olayı ilə bağlı da rus ekspertlərinin içərisində elələri var ki, Azərbaycanın haqlı mövqeyini müdafiə edirlər. Ona görə də bu bir oyundur, dövlətlər arasında gedir və birmənalı şəkildə ağ-qara rəngdə baxmaq bugünkü reallığa uyğun gəlmir. Ağ-qara arasında müxtəlif çalarlar var, oynaması lazımdır. Azərbaycan da mövqeyini ortaya qoyur. Azərbaycan Prezidenti səviyyəsində Rusyanın rəhbərliyinə iddialar, ittihamlar bildirildi. Amma o şəkildə də davam etdirilməlidir.

Azərbaycan müdafiə mövqeyində yox, hücum mövqeyində olmalıdır. Mən hesab edirəm ki, Azərbaycan mətbuatı və Rusiya başa düşməlidir ki, Azərbaycana qarşı o kampaniyasına görə onlar bumerang effekti ilə əks cavab alacaqlar ve peşman olacaqlar. Bu istiqamətdə işlər getməlidir. Bu günləri biz münasibətləri dayandırıq, sərt düşmən mövqeyinə keçək? O hesab edirəm ki, bugünkü dünya düzənində qəbul olunmur. Hətta bir-birini açıq şəkildə düşmən edən dövlətlər de müəyyən məqamlarda ortaq temas xətləri tapırlar, ona uyğun hərəkət edirlər. Biz də o şəkildə oynamayı bacarmalıq və bize qarşı kimlərsə hansısa kampaniya aparırlarsa onları peşman etməyi bacarmalıq. Bu istiqamətdə işlərimiz

gedir. Ruslar, Rusiya mətbuatı, Rusiya rəhbərliyi də Azərbaycandan narazılığını bildirir ki, Azərbaycan onlara qarşı müəyyən təbliğat aparır, müəyyən faktlar ortaya qoyur. Qoynun onlar özlerini pis hiss eləsinlər və bu yolları bağlamaq, stop vermək o zəiflik əla-

məti olardı. Döyüş gedir, mübarizə gedir. O mübarizənin qaydalarına uyğun olaraq da biz işlərimizi davam etdirməliyik və onları çətin vəziyyətə salmalıyıq. Ən azından peşman etməliyik”.

Ayşən Vəli

Ən çox hansı mövzuda film və seriallara ehtiyac var?

Film və seriallar cəmiyyətin maraqları göstərdiyi və ən sevdiyi sahələrdən biridir. Hər il müxtəlif mövzularda film-lər və seriallar səhnəyə qoyulur. Sosial şəbəkələrdə də bu sahə-yə maraqlı böyükdür. Bəs vətəndaşlar ən çox hansı mövzuda film və seriallara üstünlük verir? SİA bu barədə vətəndaşların fikirlərini öyrənib.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Kitabxana İformasiya Mərkəzinin direktoru Zinhər Həsənova:

“Son zamanlar televiziyyada gedən bezi film və seriallar məni qane etmir. Yaxşı olar ki tərbiyədici, bizim mentalitetimizə uyğun mövzularda ailələrin qorunması ilə bağlı film və seriallar çekilsin. Şou-biznesdən çox bu mövzulara üstünlük verilse daha yaxşı olar.

Şəhər sakini Təbriz Bağırzadə: “Dedektiv və dram mövzularında film və serialların çekilməsi yaxşı olar. Bu mövzu-

larda film və seriallar azdır. Buna aid bir seriala baxmışdım və çox bayəndim belə işlərin davamı gəlsə yaxşı olar”.

Şəhər sakini Zeynəb Hüseynova: “Mədəniyyətə aid film və serialların artması istəyərdim. Mədəniyyət sahəsi önemlidir və bu mövzuda film və serialların çəkilməyi yaxşı olar”.

Şəhər sakini Pərihan Əhmədova: “Dedektiv mövzusunda film və serialların çekilməsi istəyərdim. Çünkü bu mövzuda ölkəmizdə film və seriallara azdır”.

Şəhər sakini Vahid Səfərov:

“Vətəndaşlara xidmət mövzusunda film və seriallar çekilsə yaxşı olar”.

Şəhər sakini Emil Qasımov: “Ölkəmizdə dedektiv və kriminal mövzusunda serial və filmlərin çekilməsini istəyər-

dim. Mən bu mövzuda olan film və serialları bəyənirəm və daha çox çekilsə yaxşı olar”.

Şəhər sakini Ramil Əliyev: “Tarixi və qədim, milli həkayələrə aid çekilərse yaxşı olar. Xaricdə buna aid nümunələr var. Bizdə də olsa yaxşı olar ki vətəndaşlarımızda tarixə maraqlı artsın”.

Şəhər sakini Əli Cəfərov: “Ölkəmizdə drama mövzusunda film və serialların çox olduğunu düşünürəm. Gülməli mövzularda, gündəlik gülməli həyat bərəsində olan mövzularda seriallar çekilsə yaxşı olar”.

Ayaz Zeynalzadə

Qocaman sənət ocağı

Azərbaycanın qədim mədəniyyətə və zəngin ədəbi irsə malik olan şəhərlərindən biri, İrəvan ədəbi-estetik fikrimizin inkişafında da böyük rola malikdir. Əbəs yerə deyil ki, XIX əsrin sonlarında bir müddət İrəvanda işləyən görkəmli Azərbaycan ədəbiyyatşunası və maarif xadimi Firudin bəy Köçərli İrəvanı üləmalar, fazillər və sairlər şəhəri adlandırmışdı.

Qeyd edək ki, çar Rusiyası dövründə İrəvan ədəbi-mədəni irsinin inkişafında Firudin bəy Köçərli, İsmayılov bəy Şəfibeyov, Eynəli bəy Sultanov kimi qabaqcıl fikirli ziyanlıların əvəzsiz rolu olmuşdur. Müxtəlif vaxtlarda İrəvanda olmuş seyyahlar, salnameçilər, tədqiqatçılar İrəvan şəhərini Şərqi inkişaf etmiş elm və mədəniyyət mərkəzi kimi təsvir etmişlər. Mənbələrdə göstərilir ki, XIX əsrin əvvəllərində İrəvan xanlığının Rusiya qoşunları tərafından işğalından sonra İrəvanın imkanlı və ziyanlı elitarasının xeyli bir

1918-ci ilin mayında İrəvan quberniyasının ərazisində ilk erməni dövləti – Ermənistan Respublikası qurulduğundan sonra İrəvan Müəllimlər Seminariyasının fealiyyətinə son qoyulmuşdur. İrəvan Müəllimlər Seminariyasının direktoru V.Dobrininin 1918-ci ildə yazdığı hesabatda göstərilir ki, 1915-16-ci tədris ilində seminariyanı 19 nəfər, 1916-17-ci tədris ilində 22 nəfər, sonuncu – 1917-18-ci tədris ilində isə 23 nəfər azərbaycanlı bitirmişdir. Belə bir elm, təhsil və mədəniyyət mərkəzi olan İrəvan

Nərimanov) tamaşaları ilə İrəvan teatrında çıxış etmişdir. 1912-ci ildə isə Zülfüqar Hacıbeyovun rehbərliyi ilə İrəvan teatrında "O olmasın, bu olsun", "Əlli yaşında cavan", "Kərbəlayı Şükür xalça satan" əsərləri oynanılır. "Arşın mal alan", "Məşədi İbad" kimi məşhur tamaşalar teatrın daimi repertuarına daxil idi.

1918-ci ildə daşnakların hücumları teatr yerində yurdundan eleyir. Teatrın rəhbəri və bir qrup aktyor İranın Xoy şəhərində məskunlaşdır. Ermənilər İrəvanda kütlevi qırğınılar töredərken aktyor truppası mühacirətə üz tutur və öz fealiyyətini 1922-ci ildə bərpə edir. Sovet hökuməti qurulduğundan sonra 1922-ci ildə didərgin düşmüs bütün insanlar kimi, onlar da geriye döndülər. Teatrın yenidən dirçəlməsi, inkişaf etməsi üçün yerli ziyanlılardan olan Bala Əfəndiyev, Əkbər Rzayev, Rza Şeyxzadə, Abbasəli Axundov, Əşref Yusifzadə, Yusif Ziya, Nəsib

danişmaq çətin məsələ idi. Az sonra "köçürülmə siyaseti" dayansa da teatrın inkişafında yeni bir mərhələ açılmışdır. Həmin illərdə bağlanan teatr fealiyyətini yalnız 1967-ci ildə bərpa edə bilmış və öz işini çətin şəraitdə davam etdirmişdir. Sovet dövründə Qafqazdakı sərhədlərin süni olaraq müeyyən edilmiş neticəsində Ermənistan SSR-ə qatılmış tarixi Azərbaycan torpaqlarında yaşayan on minlərlə soydaşımızın Azərbaycan mədəni-ədəbi fikrinin inciləri ilə tanışlığında ve milli-mənəvi dəyərlərimizə bağlılıq ruhunda təbiyəsində İrəvan Azərbaycan Teatrı qüvvəsini əsirgəməmişdir.

HƏMYERLİLƏRİMİZİN TARİXİ TALEYİNİN BİR PARÇASI

Ermənistan-Azərbaycan münəqşəsi nəticəsində azərbaycanlılar öz doğma yurd-

qismi şəhəri tərk etmişdir. Tarixin müxtəlif dönmələrində dövrünün tanınmış simaları soyqırıma və deportasiyaya məruz qalmış, dünyadan bir sıra ölkələrinə - Şimalı Azərbaycan, Türkiye, Orta Asiya, İran, Rusiya və digər ölkələrə üz tutmuşlardır.

"ERMƏNİ DÖVLƏTİ" VƏ İRƏVAN MÜƏLLİMLƏR SEMINARIYASININ FƏALİYYƏTİNƏ SON

Qədim tarixi olan İrəvan şəhəri tarixən azərbaycanlıların köklü yaşadığını böyük elm, maarif və mədəniyyət mərkəzlərindən biri kimi şöhrət tapmışdır. Azərbaycanın qədim mədəniyyət mərkəzlərindən biri olan İrəvan şəhərində doğulub boyabaşa çatan yüzlərlə elm, mədəniyyət, incəsənət, din xadimlərinin adları Azərbaycan tarixində yer alıb. Tarixi qədim olan İrəvada 1881-ci il noyabrın 3-də tərkibində iki sinif olmaqla İrəvan Müəllimlər Seminariyasının I sinifinin açılmasına burada təhsilə verilen önenin bir nümunəsidir. Birinci il seminariyaya 9 müəllim, 42 şagird cəlb edilib. 1882-ci ildə seminariyanın II sinfi, 1883-cü ildə III sinfi açılmışdır. Beləliklə, Qafqazda olan bütün müəllimlər seminariyası kimi, İrəvan müəllimlər seminariyası da 4 sinifdən ibaret olmuşdur. Sənədlərdə qeyd olunur ki, İrəvan Müəllimlər Seminariyasının pedaqoji kontingentinin formalşamasında əsasən, Qori Müəllimlər Seminariyasının məzunlarından istifade edilmişdir. Seminariyada müxtəlif fənlər tədris edilmək yanaşı, bir sıra peşələr - xərəkatlıq, cildcilik işi, tərəvezçilik və ipəkçilik fənləri de könülüllü olaraq tədris olunurdu. İrəvan Müəllimlər seminariyasının ilk buraxılışı 1884-cü ildə olmuşdur. Tanınmış simaların Haşim bəy Vəzirov, Həmid ağa Şahtaxtinski, Tağı bəy Səfiyev, İbadulla Muğanlinski, Şamil Mahmudbəyov, Cabbar Məmmədov və başqaları İrəvan Müəllimlər Seminariyasının məzunları olmuşlar.

tarixi dövründə bir çox ziyanlılar nəslini yetirmişdir. Bu nəslin yetişməsində İrəvan Müəllimlər Seminariyasının rolü müstəsnadır. 37 il qədər fealiyyət göstərən bu tehsil ocağı 1918-ci ilin 6 avqustunda İrəvan gimnaziyası və Uluoxanlı məktəbi ilə eyni vaxtda bağlanmışdır. Regionda dünyüvə təhsil veren yeni tipli məktəbin - İrəvan Müəllimlər Seminariyası 40 ilə yaxın müddətde hazırladığı müasir dünyagörüşünə və düşüncə tərzinə malik yüksəkxitəslisi milli müəllim kadrları ilə azərbaycanlıların üstünlük təşkil etdiyi İrəvan mahalında ədəbi-ictimai, elm-mədəni həyatın ənənəvi dolğunluğunun və canlılığının qorunub saxlanması rol oynamışdır.

İRƏVAN MÜHİTINDƏ TEATR

Bele bir mühitdə - İrəvan mühitində 1882-ci ildə Milli teatr sənətimizin inkişafında mühüm yer tutan İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrı yaradılmışdır. Qafqazın qocaman sənət ocaqlarından biri olan bu teatr 1882-ci ilin əvvəllərində azərbaycanlılardan ibarət teatr truppasının göstərdiyi tamaşa ilə fealiyyətə başlamışdır. Beləliklə, teatr tariximizə parlaq sehifələr yazmışdır. Mənbələrdə göstərilir ki, görkəmli ictimai xadim, ədəbiyyatşunas Firudin bəy Köçərlinin təşəbbüsü və yaxından köməyi ilə 1886-ci ildə dahi Mirzə Fətəli Axundovun "Müsyö Jordan və dərviz Məstəli şah" əsərinin tamaşaya qoyulması İrəvan Azərbaycan Teatrının təşəkkülüne güclü təkan olmuşdur. F.Köçərli 1895-ci ildə İrəvanı tərk edir. Bundan sonra teatra 18 yaşlı Yunis Nuri rəhbərlik edir. 1896-ci ildə etibarən İrəvanda müntəzəm olaraq Azərbaycan dilində tamaşalar nümayiş olunmağa başlandı. İnqilabdan əvvəlki illərdə həvəskarlar bölgədə bir çox tanınmış pyesləri səhnələşdirdilər. 1909-cu ildə ölməz sənətkarımız Hüseyn Ərəblinski "Bəxtsiz cavan" (Ə. Haqverdiyev), "Nadir şah" (N.

Əfəndiyev və s. kimi milli mədəniyyət teessübkeşleri xeyli iş gördülər. Hətta Bala Əfəndiyev öz arvadı Fatma Əfəndiyevi teatra gətirərək ilk qadın aktrisa kimi səhnəyə çıxarmışdı. Fatma xanım həmin vaxtlar İrəvan türk qadınları klubunun ilk müdürü idi. Əkbər Rzayev də öz arvadı Fırəngiz xanımı Fatma xanımla birgə səhnəyə çıxardı.

QƏRƏZLİ SİYASƏT

1928-ci ildə dövlət statusu alan, 1935-ci ildən görkəmli dramaturq Cəfər Cabbarlinin adını daşıyan İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrının tarixi milli mədəniyyətimizin tərəqqisində əvəzsiz xidmetlər göstərmiş bir sıra görkəmli səhnə ustasının adı ilə six bağlıdır. Tariximizin dönmələrindən bize bəllidir ki, bu teatr da keşməkeşli yol keçmişdir. Hələ İosif Stalinin "Ermənistan SSR-dən kolxozçuların və başqa azərbaycanlı əhalinin Azərbaycan SSR-in Kür-Araz ovalığına köçürülməsi haqqında" 1947-ci il 23 dekabr və "Kolxoçuların və başqa azərbaycanlı əhalinin Ermənistan SSR-dən Azərbaycan SSR-in Kür-Araz ovalığına köçürülməsi üzrə tədbirlər haqqında" 1948-ci il 10 mart tarixli qərarları ilə azərbaycanlıların Ermənistandakı ata-baba torpaqlarından kütlevi deportasiyasında reallaşan qərəzli siyaset İrəvan teatrının da taleyindən yan ötməyib. 1948-ci ildən başlayaraq İrəvan və onun ətraf rayonlarında yaşayan azərbaycanlı əhalisinin məcburi olaraq Azərbaycana köçürülmə prosesi teatra öz təsirini göstərdi və 1949-cu ildə teatr Göyçə mahalının Basarkeçər rayonuna köçürüldü. Oradakı bir illik fealiyyətdən sonra isə teatrın işi dayandırıldı və əvəzində həmin bazada xalq teatrı təşkil olundu. Çünkü həmin ərefədə Göyçə əhalisini də "könüllü köçürmə" adı altında gecə-gündüz maşınlarda Azərbaycana — Mil, Muğan düzünə aparırlıdalar. Bele bir şəraitdə isə teatrın işini yenidən qurmaq və elecə də fealiyyətdən

lərindən xüsusi qəddarlıqla didərgin salındıqları zaman İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrı fealiyyətini dayandırmaq məcburiyyətində qaldı. 1988-ci ilin payız ayında teatr Azərbaycanın Neftçala rayonunda qastrol tamaşaları göstərdiyi zaman səfərin yekun günü xəber gelir ki, İrəvan ərazisindəki bütün azərbaycanlılar öz yurdyuvalarından qovulublar. Teatr erməni tapdağında qalmışdır. Teatr deportasiya olunduğundan sonra Bakıda Akademik Milli Dram Teatrının nəzdində teatr-studiya kimi fealiyyətini davam etdirir və Abşeron mədəniyyət sarayında yerləşdirilir. Teatr yene də öz dəst-xətti ilə seçilir və yaradıcılıq uğurları ilə teatrsevərlərin diqqətini daim cəlb edir.

Çox keçmir ki, teatra yenidən dövlət statusu verilir. 16 oktyabr 2007-ci ildə prezidentin sərəncamı ilə teatrın yubileyi Bakıda Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrında qeyd olunur. İrəvan Dövlət Azərbaycan Teatri Azərbaycanda, Gürcüstanda, Dağıstanda və Türkiyədə tamaşalarını göstərir. İrəvanda yaradılan Azərbaycan dilində ilk teatr öz tarixi dövrüne silinməz izlər həkk edib. Azərbaycanlıların Ermənistandan deportasiyasi ilə eləqədar hal-hazırda Bakıda fealiyyət göstərən dövlət teatrlarından biridir. Azərbaycanın görkəmli səhnə ustalarından bir çoxunun yaradıcılıq taleyi peşəkar milli teatrımızın ayrılmaz tərkib hissəsinə çevrilən bu qocaman sənət ocağı ilə six bağlıdır.

Ötən müddətə ənənəvi repertuarını rəngarəng mövzularda yeni-yeni esərlərlə daha da genişləndirmiş və bir sıra yaradıcılıq uğurları qazanmışdır. Keşməkeşli yol keçmiş və dəfələrlə erməni vandalizmə məruz qalmış teatrın salnamesi əzəli Azərbaycan torpaqlarındaki həmyerlilərimizin tarixi taleyinin bir parçasıdır.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

"Bunun arzuolunmaz nəticələri Rusiya üçün qaćınılmaz olacaq"

"Rusiyada bir sıra mərkəzlər və medianın Azərbaycan kampaniyası davam edir. Bu da ondan irəli gəlir ki, Azərbaycan Prezidentinin bizim sərnişin təyyarəsinin vurulması ilə bağlı Kremlə konkret tələbləri var. Üzrxahlıqdan sonra kompensasiya ödənilməli və günahkarlar cəzalandırılmalıdır. Nə kompensasiya, nə də günahkarların cəzalandırılması barədə Rusiyadan siyasi dairələrində heç bir müzakirə getmir.

Bunun əksinə sanki Kremlən komanda verilib ki, Azərbaycan və Azərbaycanın dövlət başçısı əleyhinə qara təbliğat kampani-

rilməsi rəsmi Kremlə, xüsusilə də Federal Tehlükəsizlik Xidmətinə bağlı media qurumları və "bloggerlər" tərəfindən paylaşılmağı

yası başlasın. Lakin bu qara təbliğat kampaniyası ikitərəfli münasibətlərə təsir edəcəyi ni anlımır". Bu sözleri politoloq Elxan Şahinoğlu SİA-ya açıqlamasında deyib.

Onun sözlərinə görə, Azərbaycan qonşu ölkələrlə, o cümlədən Rusiya ilə gərgin münasibətlərdə maraqlı deyil, amma bizim haqlı tələblərimiz, ortada vurulan sərnişin təyyarəmiz, gülə və mərmi izləri var: "Bu barədə Rusiyada kimlərse cavabdehlik

davam edir. Bu da onu deməyə əsas verir ki, Rusiya təyyarəminin vurulması ilə bağlı Azərbaycanın qətiyyətli mövqeyinin qarşısında belə qeyri-adəkət addımlar atmağa və məsuliyyətdən yayınmağa davam etmək niyyətini bu formada ifadə edir. Çünkü rəsmi Kreml çox gözəl anlayır ki, Prezident İlham Əliyev dövlətimizə və vətəndaşlarımıza qarşı olan bu təxribat addımın cavabsız qalmışına heç bir halda icazə verməyəcək.

Artıq tələblərimiz və qətiyyətli mövqeyimiz dövlət başçımız tərəfindən aydın şəkildə ifadə olunub və onlar yerinə yetirilməlidir".

Politoloq həmçinin bildirib ki, belə bir məqamda bizi müttəfiq və tərəfdəş olduğunu düşündürümüz dövlətdən gözləntimiz xoş-niyətli və praqmatik addımlar olduğu halda, Rusiya tamamilə eks mövqə nümayiş etdirərək Azərbaycan ilə münasibətlərə zərəbə vuracaq yanaşmaları

daşmalıdır. Bu məsələnin üstünü örtməye çalışacaqlarsa, Azərbaycan və dövlət başçısı əleyhinə kampanya aparacaqlarsa münasibətlər normallaşmayacaq və heç bir tərəfdəşləndən danışmaq mümkün olmayacaq.

Rusiya çıxış yolu axtarmalıdır, kompensasiya və günahkarların cəzalandırılması məsələsinə aydınlıq getirməlidir. Əger aydınlıq getirilməsə, bu suallar ortadan qaldırılmayacaq. Tərəfdəşlik və ikitərəfli dialoq, iqtisadi əlaqələr davam edə bilər, lakin bu məsələ həll olunmasa münasibətlərə daim kölgə salacaq".

Həmçinin politoloq Aytən Qurbanova məsələ ilə bağlı fikirlərini bildirib. Onun sözlərinə görə, son günlərdə intensiv şəkilde Rusiya mediasında Azərbaycan əleyhinə əsassız və absurd iddialar əsaslanan kampanyanın aparılması hali müşahidə edilməkdədir: "Hədisələrin manipulyasiya edilməsi və reallıqdan uzaq iddiaların səsləndi-

davam etdirir: "Xüsusilə də, informasiya məkanında feal anti-Azərbaycan təbliğatının aparılması buna bariz nümunədir. Düşünürəm ki, bu kampanyanın rəsmi Kremlin qeyri-rəsmi mövqə nümayışı olaraq ifadə edilməsi faktı heç bir halda istisna edilə bilməz. Belə olan halda ikitərəfli münasibətlərdə bir çox məqamlar yenidən nəzərdən keçirilə bilər ki, bunun arzuolunmaz nəticələri məhz Rusiya üçün qaćınılmaz olacaq".

Xeyrənsə Piriyeva

"Obyektlərdə yanğın təhlükəsizliyi tədbirləri işlənib hazırlanmalıdır"

"Mülkiyyət formasından asılı olmayaraq bütün obyektlərdə yanğın təhlükəsizliyi tədbirləri işlənib hazırlanmalı və yanğın təhlükəsizliyi qaydalarının tələblərinə əməl olunmalıdır". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında təhlükəsizlik üzrə ekspert Orxan Musayev deyib.

laşmış müəssisələrlə müqavilə bağlanmalıdır.

Yanğınsöndürən balonlar ilə bir dəfədən az olmayıraq texniki baxışdan keçirilməlidir. Texniki baxış şartlarını yerinə yetirən müəssisənin bu sahədə mütləq lisenziyası olmalıdır. Obyektdə nasaz və standartlara uyğun olmayan elektrik və qaz cihazlarından istifadə edilməməlidir, obyektin elektrik təchizatı və ümumi elektrik sistemi ilə bir dəfədən az olmayıraq ixtisaslaşmış müəssisələr tərəfindən sınaqdan keçirilməlidir ve sınaq nəticəsi olaraq protokollar teqdim olunmalıdır. Çünkü bir çox hallarda baş verən yanım hadisələri bilavasitə elektrik naqillərində olan nasazlıq və ya yüksəlmə nəticəsində baş verebilir.

Kustar üsulla hazırlanmış və normativ tələblərə cavab verməyən qızdırıcı cihazların istifadəsinə yol verilməmeli. Mehmanxana və ictimai iaşə obyekti daxil olan hər bir qonaq daxil olarkən mütləq obyekti təxliyə planı ilə tanış olmalıdır. Binanın bir mərtəbəsində 10 nəfərdən çox eyni anda şəxs məskunlaşırsa ora üçün artıq insanların təhlükəsiz köçürülməsi üçün təxliyə planları hazırlanmalı və hər bir kəsin görəcəyi yerlərdə asılmalıdır.

İşçi sayı çox olan müəssisələrdə yanım hadisələrinə operativ müdaxilə etmək üçün könüllü yanğınsöndürme dəstələri yaradılmalıdır. Yanım hadisəsi baş verdikdə könüllü yanğınsöndürme dəstələrinin üzvləri hər biri fərqli bir funksiyani yerinə yetirəlidir. Obyektdə baş verən yanım hadisələri zamanı işçilər qonaqların təhlükəsiz və sağlam şəkildə təxliyəsini təşkil etməlidir. Çünkü yanım hadisələri zamanı insanların təxliyə olunması mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Obyekti daxilində siqaret çəkilmə məsələlərinə xüsusi nəzarət təşkil olunmalıdır, siqaret yalnız xüsusi ayrılmış yerlərdə çəkilməlidir. Siqaret kötüyü tam söndürüldükdən sonra zibil qutusuna yerləşdirilmelidir və siqaret çəkilmə yerinin təyin olunması və təyin olunmuş yerde xüsusi nişanın yerləşdirilməsi vacibdir. Siqaret çəkiliş yerlərdə xüsusi su təminatı olmalıdır. Yanmaya materialdan olan və qapağı özü bağlanan külqabilət yerləşdirilməlidir. Fövqəladə hallar zamanı insanların əlaqə saxlaması üçün xüsusi fövqəladə hallar ilə bağlı nömrələr olan lövhə asılmalıdır. Obyektlərdə yanım kranları mövcud olmalı və yanım kranlarına mütləki nəzarət olunmalıdır. Yeni yanım kranlarında suyun mövcudluğu daim nəzarət altında saxlanılmalıdır. Yanım və digər fövqəladə hallar zamanı liftlərdən istifadə olunmamalıdır".

Ayşən Vəli

Daşaltı əməliyyatından 33 il ötür

Müzəffər Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 44 günlük Vətən müharibəsində torpaqlarımızın erməni işgalindən azad edilməsi tariximizə əbədi həkk olundu. Qarşımızda duran ən əsas vəzifə işgaldən azad olunmuş torpaqlarımızın bərpası, quruculuq işlərinin həyata keçirilməsidir. Cənab Prezident müharibədən sonra azad olunmuş ərazilərə şəxsən səfər edir, həmin torpaqlardan qarşıda duran vəzifərlə bağlı mesajlarını verir. Hər bir əraziyə qalib ordunun və dövlətin qalib SƏRKƏRDƏSİ kimi səfər edir. Dövlətimizin başçısı tərəfindən bu tarixi ərzilərimizin dirçəldilməsi üçün qısa bir zamanda əməli fəaliyyətə başlanıldı.

Əlbəttə ki, bu gün biz qalib xalq kimi yaşasaq da öten illerdə yaşadığımız faciələr tariximizin səhifələrinə hekk olunub və o, tarixi dövr yaddaşımızda qövr edir. Bu gün Daşaltı əməliyyatından 33 il ötür. Daşaltı əməliyyatı Şuşa yaxınlığında yerləşən Daşaltı kəndinin azad edilməsi məqsədi ilə həyata keçirilən əməliyyatdır. 1992-ci ilde yanvarın ortasına doğru Qarabağda ağır vəziyyət yaranmışdı. Erməni qoşunları öz hərbi üstünlüyündən istifadə edərək Qarabağda azərbaycanlılar məskunlaşan məntəqələri mühəsirəyə alır və bir-birindən onları təcrid edir, sonra isə müntəzəm surətdə bu məntəqələri tutmağa başlamışdır. Bu məntəqələrin işgali zamanı dinc əhalı bu kəndlərdən qovulur, kəndlər yandırılırdılar. 1991-ci ilin dekabrında Cəmilli, Kərkicahan ve Meşəli kəndlərinin işgali zamanı erməni silahlı dəstələri dinc əhaliyə qarşı hərbi cinayətlər törətmüşdilər. Şuşanın etrafında gərgin vəziyyət yaranmışdı. Şəhərin etrafında olan erməni kəndləri erməni silahlı qruplaşmalarının dayaq məntəqələrinə çevrilmişdi, bu məntəqələrdən həm Şuşa şəhəri, həm yaxınlıqdakı azərbaycanlı kəndləri, həm də Şuşa-Laçın yolu daim atəş tutulurdu. Daşaltı kəndi özü Şuşadan 3-4 kilometr mesafədə, Şuşa-Laçın magistral yolu boyunca yerləşir. Bu kənddəki atəş mövqelərindən erməni qoşunları Şuşaya, həmcinin Şuşa-Laçın yolu üzrə hərəkət edən nəqliyyata daim atəş açırdı, bu isə Şuşada yerləşən Azərbaycan qoşunlarının təchizatında çətinliklər yaradırdı. Yaranmış vəziyyəti nəzərə alaraq, Azərbaycan komandanlığı Daşaltı kəndində erməni qoşunlarının atəş nöqtələrinin məhvini üzrə əməliyyati keçirmək qərarı qəbul etdi. Əməliyyata böyük əhəmiyyət verildi. Bütün cəbhə xətti üzrə erməni qoşunlarına diqqəti yayındıran zərbələri hazırlanırdı. Bu halda əsas zərbələr Daşaltıya və Əsgərana vurulmalı idi. Ancaq Daşaltı əməliyyatı zamanı cəbhənin başqa sahələrində erməni qüvvələrinə heç bir zərbə endirilmədi. Əmrən iki gün sonra Şuşaya hərbi texnikanın heç biri gəlmədi. Beləliklə, Daşaltı əməliyyatı uğursuzluqla nəticələnmiş oldu.

ORDUMUZ 90 NƏFƏRDƏN ARTIQ İTKİ VERDİ

Daşaltı əməliyyatı 1992-ci il 25 yanvarda axşam saat 20:00-da başlanıb və yanvarın 26-da axşam saatlarında uğursuzluqla başa çatıb. Şuşa yaxınlığında yerləşən Daşaltı kəndinin azad edilməsində əməliyyatda yenice yaranmış Azərbaycan Ordusunun könüllülərdən ibarət 3 böülü və Şuşa şəhə-

rinin müdafiə taborunun döyüşçüləri iştirak te əlaqəsinin olmaması, əməliyyat sırrının yayılması və bələdçilərin xəyanəti nəticə-

sində Nəbilər kəndi istiqamətindən Daşaltıya daxil olan Azərbaycan təqimləri düşmənin pusqusuna düşərək tamamilə məhv edilib. Kənddə daxil olmuş bir neçə təqim isə xeyli itki verərək geri çekilə bilib. Rəsmi məlumatlara görə, Daşaltı əməliyyatında Azərbaycan Ordusu 90 nəfərdən artıq itki verib.

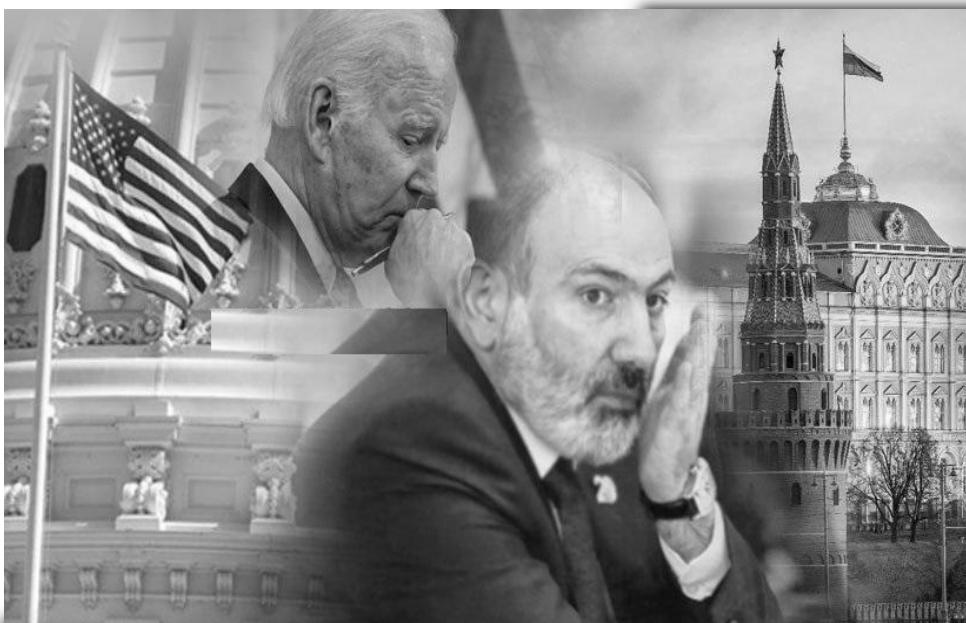
Vurğulayadə ki, 1992-ci ildə yanvarın ortasına doğru Qarabağda ağır vəziyyət yaranmışdı. Erməni qoşunları öz hərbi üstünlüyündən istifadə edərək Dağlıq Qarabağda azərbaycanlılar məskunlaşan məntəqələri mühəsirəyə alır və bir-birindən onları təcrid edir, sonra isə müntəzəm surətdə bu məntəqələri tutmağa başlamışdır. Bu məntəqələrin işgali zamanı dinc əhali bu kəndlərdən qovulur, kəndləri isə yandırıdılardı.

ŞƏHİDLƏRİN QANI ALINDI

1991-ci ilin dekabrında Cəmilli, Kərkicahan və Meşəli kəndlərinin işgali zamanı erməni silahlı dəstələri dinc əhaliyə qarşı hərbi cinayətlər törətmüşdilər. Şuşanın etrafında gərgin vəziyyət yaranmışdı. Şəhərin etrafında olan erməni kəndləri erməni silahlı qruplaşmalarının dayaq məntəqələrinə çevrilmişdi, bu məntəqələrdən həm Şuşa şəhəri, həm yaxınlıqdakı azərbaycanlı kəndləri, həm də Şuşa-Laçın yolu daim atəş tutulurdu. Daşaltı kəndi özü Şuşadan 3-4 kilometr mesafədə, Şuşa-Laçın magistral yolu boyunca yerləşir. Bu kənddəki atəş mövqelərindən erməni qoşunları Şuşaya, həmcinin Şuşa-Laçın yolu üzrə hərəkət edən nəqliyyata daim atəş açırdı, bu isə Şuşada yerləşən Azərbaycan qoşunlarının təchizatında çətinliklər yaradırdı. Yaranmış vəziyyəti nəzərə alaraq, Azərbaycan komandanlığı Daşaltı kəndində erməni qoşunlarının atəş nöqtələrinin məhvini üzrə əməliyyati keçirmək qərarı qəbul etdi. Əməliyyata böyük əhəmiyyət verildi. Bütün cəbhə xətti üzrə erməni qoşunlarına diqqəti yayındıran zərbələri hazırlanırdı. Bu halda əsas zərbələr Daşaltıya və Əsgərana vurulmalı idi. Ancaq Daşaltı əməliyyatı zamanı cəbhənin başqa sahələrində erməni qüvvələrinə heç bir zərbə endirilmədi. Əmrən iki gün sonra Şuşaya hərbi texnikanın heç biri gəlmədi. Beləliklə, Daşaltı əməliyyatı uğursuzluqla nəticələnmiş oldu.

Şanlı Azərbaycan Ordusu Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Daşaltı əməliyyatı keçirdi və şəhid olmuş igid oğullarımızın qanı alındı. Daşaltı kəndi erməni işgalçılardan təmizlədi. Uğurlu "Daşaltı əməliyyatı" tariximizə hekk olundu. 44 günlük Vətən müharibəsi göstərdi ki, Azərbaycan xalqının iradəsini kimse əyə bilməz.

Zümrüd BAYRAMOVA

Ermənistan yollar axtarır, hansı istiqamətə gedəcəyini müyyənləşdirmək üçün gah Qərb, gah da Şimala tərəf boylanır. Amma hər iki istiqamətdən ona gözlənilən dəstək verilmir, çünkü özlərinin başı başqa işlərə qarışır. Şimal – Rusiya Ukraynada apardığı “xüsusi hərbi əməliyyat”ı danışqlar başlayana qədər əhəmiyyətli nəticəyə yaxınlaşdırmaq istəyir. Qərb isə Rusiyani müharibədə məğlub duruma götürmək üçün bütün imkanlarını hələlik səfərbər edir, əsas “kartlarını” isə açmaq istəmir. Əslində hər kəs, bu müharibədə “tərəf” statusundakı olanlar bu oyunda gücünün nə qədər olduğunu gizli saxlamağa üstünlük verirlər. Ona görə də, onszu da dalana dirənmiş, xarici aləmlə əlaqələri hər keçən vaxt getdikcə daralan Ermənistana hərbi, maliyyə yardımını etmək istəyənlər də istəklərini həyata keçirə bilmirlər.

Maraqlıdır, işgalçi statusunu hələ de özündə bərk-bərk tutub saxlayan Ermənistən dünyadan təcrid olunmasının səbəbi nədir, yaxud günahı kimdədir? Ermənilərdən soruşalar özlərindən başqa hər kəsi günahkar biləcəklər. Dünen Ermənistəni və erməniləri əlinin içində “göz muncuğu” kimi saxlayan, onu bəsleyən, yedirib-içirən, qayğısız yaşamını təmin edən, başqasının torpaqlarında onlara dövlət quran bir güc - dövlət bu gün geri addım atırsa, onu anindaca düşmən, satqın elan edirlər. Bu gün Ermənistən dünyaya çıxışı xeyli mehduddur, Türkiyəyə qarşı iftiralar atan, bu ölkəni qondarma cinayətdə suçlayan İrəvanın qərb qonşusu ilə sərhədi bağlıdır. Şərqi qonşusu Azərbaycanın torpaqlarını 30 il işğal altında saxlayıb, 4 kəndi hələ de erməni ordusunun nezərindədir. 44 günlük müharibədən sonra gözlənilən sülh müqaviləsindən isə hələ də xəbər-əter yoxdur. Ermənistən gah bu, gah da digər səbəblərdən imza törənini gecikdirir, ya da heç imzalamaq istəmir. Şimal qonşusu Gürcüstanla əlaqələr olsa da, bu ölkənin coğrafi şəraitini işlərin genişlənməsinə əsas maneədir. Qalır cənub qonşusu İran. Bu ölkəyə qarşı uzun illərdir ki, tətbiq edilən beynəlxalq embargo Ermənistənə ovqatını təlx edir, işinə yaramır. Amma çıxış yolu var və bunun alternativi gözə dəymir.

Sülh çıxış yoludur, amma

Nikol Paşinyan hökuməti hələ de Azərbaycanla sərhədin delimitasiyası prosesinə respublikanın təhlükəsizliyinin təminatı kimi baxır. Eyni zamanda, Ermənistən müxalifəti 2024-cü ilde olduğu kimi növbəti etiraz dalğasını qaldırmağa ümidi edir. Ermənistən Xarici Kəşfiyyat Xidmeti (XKK) Azərbaycanın 2025-ci ilde hərbi əməliyyat keçirmə riskini aşağı adlandırdı. Eyni zamanda, lokal toqquşmaların və eskalasiyaların baş verme ehtimalı qalır, lakin iki respublika arasında sərhədi təsdiq etməkə onu azaltmaq olar. Erməni kəşfiyyatının fikrincə, bu istiqamətdə en böyük irəliliyişa

İrəvanla Bakı arasında ikiterəfli danışqları ilə nail olmaq olar. Eyni zamanda, XKK Ermənistən suverenliyi və ərazi bütövlüyü üçün təhlükəli olan rəvayətlərin təbliğinə diqqət çəkib.

Xüsusilə, söhbət Qərbi Azərbaycan adlanan yerdən, Zengəzur dəhlizindən, ermənilərin hərbiləşdirilməsindən gedir. Bununla bağlı kəşfiyyat xəberdarlıq edib ki, sülh müqaviləsinin bağlanması ilə bağlı danışqların lengiməsi Bakının niyyətində qeyri-müyyənliyini artırır. “Danışqlarda real irəliliyin olmadığı və ABŞ-da yeni administrasiya fonunda mövcud olan beynəlxalq qeyri-müyyənliyi nəzəre alaraq, sərhəddə lokal gərginlik və eskalasiya riski hələ də aktualdır və Azərbaycanın İrəvana təzyiq etməsi üçün əsas aletdir. Ermənistən da öz növbəsində orduda islahatlar apararaq, iqtisadiyyatı gücləndirmək, feal xarici siyaset gündəliyi həyata keçirmək və feal şəkildə danışqlara diqqət yetirmək bütün mümkün sənərilərə hazırlaşacaq”, - deyə Orbeli Mərkəzinin baş eksperti Connı Melikyan deyib.

Bu arada İrəvan və Bakı sərhədin şimal hissəsində delimitasiyanın növbəti mərhələsinə başlamaq barədə razılığa geliblər.

Sülh naminə güzəşt, yoxsa...?

delimitasiyasının yeni mərhəlesi Ermənistən təhlükəsizliyini gücləndirmək məqsədi daşıyır. “Bizim bu sektorda artıq bir neçə ayrılmış sahəmiz var. Sərhədin Kirants kəndi hissəsində delimitasiya aparılın... Biz bu bölmələri monolit, integrallı etmək istəyirik ki, onlar seqmentli olmasın”, - hökumət başçısı vurğulayıb.

Öz növbəsində Ermənistən xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan bildirib ki, sərhədin yaradılması üzrə danışqlar Ermənistən-Azərbaycan münaqışının sülh yolu ilə həlinin ən mühüm komponentlərindən biridir. “Biz delimitasiya prosesinin davam etdiril-

Danielyan cavabında konkret suala aydın cavab gözlədiyi bildirib. “Əldə edilmiş razılaşmalar dərc olunur və gizli qala bilməz. Son görüşdən sonra rəsmi mətbuat açıqlama verilib. Əger bu müqavilə sizin dediyiniz şeyi ehtiva etmirsə, deməli, belə bir razılışma yoxdur”, - Qriqoryan qeyd edib. Ermənistənda çoxları onun sözlerini cavab verməkdən yayınmaq cəhd kimi qiymətləndirib. Parlamentin “Mənim şərəfim var” fraksiyasının üzvü Tiqrən Abramyan bəyan edib ki, Ermənistən hakimiyəti Bakı ilə sərhəddə danışqlar aparmır, eksinə, ona güzəştə gedir. “Azərbaycan tələb etdiyi şeyi

Tərəflər Ermənistən, Gürcüstan və Azərbaycan sərhədlərinin qoşlaşğından işə başlayacaq və cənub istiqamətində Ermənistən, Azərbaycan və İranın qoşlaşğına doğru hərəket edəcəklər. Bu zaman iki ölkənin hakimiyət orqanları qanunu əsası olan xəritə və sənədlərə arxalanacaq. Yada salaq ki, 2024-cü ilin yanında İrəvan və Bakı Ermənistən Tavuş rayonunun bir neçə kəndi ilə Azərbaycanın Qazax rayonu arasındakı sərhədi uğurla delimitasiya və demarkasiya edib. Ermənistənə bu, böyük etirazlara səbəb oldu, keşif Baqrat Qalstanianın rəhbərlik etdiyi müxalifət baş nazir Nikol Paşinyanı dərhal istefaya çağırıdı və hətta onu “Dəccal”la müqayisə etdi. Lakin payiza qədər vəziyyət sakitləşdi. Paşinyanın sözlərinə görə, sərhədlərin

məsində maraqlılıq... Həm bizim tərəf, həm də Azərbaycan tərəfi konstruktiv səylər göstərib və biz ümumi fikrə gelmişik”, - Mirzoyan bildirib.

Eyni zamanda, 2024-cü ilde keçirilən etiraz hərəkatının liderlərindən biri, “Ermənistən” fraksiyasından olan deputat Qarnik Danielyan parlamentdə çıxış edən baş nazirin müavini Mher Qriqoryana sual verib ki, demarkasiyanın qarşısındaki mərhələsində Azərbaycanın Ermənistəni Gürcüstanla birləşdirən yolu üzərində sərhədləri aşacaq məlum olub? “Bizim təsdiq edilmiş əsasnaməmiz var və orada qərarların necə qəbul edildiyi və bu qərarların necə qüvvəyə mindiyi aydın şəkildə göstərilib. Bu çərçivədə siz öz sualınıza cavab tapa bilərsiniz”, - Qriqoryan bildirib.

alacaq, Ermənistən isə əlavə olaraq verilmiş ərazilər alacaq. Hakimiyət sələmci məntiqini rəhbər tutur: onlar ölkənin perspektivlərini və vətəndaşlarının təhlükəsizliyini düşünmədən cəmiyyətimizə nikbinliyi yüksək faizlə satırlar”, - Abramyan qeyd edib.

Strateji Araşdırıcılar və Teşəbbüsler üzrə Analitik Mərkəzin (AXSSII) rəhbəri Hayk Xalatyan hesab edir ki, 2025-ci ilə delimitasiya 2024-cü il hadisələri ilə müqayisə oluna biləcək etirazlara çətin ki, səbəb olsun. “Tərəflər Ermənistən dərinliklərində Azərbaycan anklavlarının delimitasiyası məsələsini müzakirə etməye başlayanda etirazlar başlaya bilər”, - ekspert hesab edir.

Amma...

V.VƏLİYEV

Erməni terrorundan təkcə azərbaycanlılar deyil, digər xalqlar da zərər görüb

Tam qətiyyətlə qeyd etmək olar ki, dünya tarixində ermənilərin azərbaycanlılara qarşı törətdiyi vandalizm aktlarına, soyqırımlarına, vəhşiliklərinə oxşar cinayətlər baş verməyib. Bu baxımdan erməni terroru dünyada analoqu olmayan ən vəhşi terrordur.

Bu terrordan azərbaycanlılar ciddi fəlakətlər yaşasa da, bəşriyyətin müəyyən hissəsi de zərər görüb. Çünkü tarixin yadigarı olan və müxtəlif dirləri, dini abidələri, məscidləri amansızlıqla və vəhşicəsinə dağıdıblar. Ele memarlıq nümunələri olub ki, onların yaşları min illəri əhatə edib, erməni terror maşını həmin memarlıq nümunələrini dağıdaraq yer üzündən siliblər. Təəssüf ki, beynəlxalq birlik erməni vandalizmine göz yumub, susub. Hətta 30 illik erməni işğalına son qoyulmasından sonra üzə çıxan yeni-yeni erməni vəhşiliklerinin araşdırılması ve beynəlxalq sənədlərde eks olunması üçün dünyadan nüfuzlu təşkilatlarına müraciətlər oluna da, nəticəsi olmayıb. Bununla bağlı Fateh Sərkərdə, Prezident İlham Əliyev çıxışlarından birində demişdir: "Mən Zəngilanda olarken dağıdılmış, divarları qalmış məscidin önündəki çıxışında Azərbaycan xalqına müraciət edərək dedim onlar nə ediblər. Beynəlxalq təşkilatlara müraciət edərək dedim ki, gəlin baxın, hesabatı burada hazırlayıñ, öz kabinetlərinizde yox".

UNESCO siyasi mövqe nümayiş etdirərək, işgal dövründə erməniləri Azərbaycan xalqına məxsus mədəni irsi dağıtması ilə bağlı bir dəfə de olsun mövqe bildirməyi

Fakt ondan ibarətdir ki, beynəlxalq təşkilat olan UNESCO-nun əsas missiyası tarixi memarlıq nümunələrinin və abidələrin qorunmasına özüne öhdəlik götürməsidir. Birleşmiş Millətlər Təşkilatının Nizamnaməsinə uyğun olaraq irqi, cinsi, dil və ya dini mənsubiyətdən asılı olmayaraq qanunvericilik və ədaləti, insanın əsas hüquq və azadlıqlarını təmin etməkdən ibarətdir. UNESCO məqsədini programının birinci maddəsində belə açıqlayır: "UNESCO, beynəlxalq əməkdaşlığına söykənən, elm, mədəniyyət və təhsil yolu ilə döyməz sülh və təhlükəsizliyini qurmaq məqsədi ilə qurulmuşdur". UNESCO siyasi mövqe nümayiş etdirərək işgal dövründə erməniləri Azərbaycan xalqına məxsus mədəni irsi dağıtması ilə bağlı bir dəfə de olsun mövqe bildirməyib, hazırlayıb yürüdü hesabatlarında erməni vəhşiliklərini eks etdirməyib. Prezident İlham Əliyev əsaslı və haqlı mövqeini ifadə edərək bildirmişdir ki, getsinler baxsınlar, ermənilər müsəlman abidələrini ne güne qoyublar! Niye 30 il ərzində bu məsələ ilə bağlı UNESCO məsələ qaldırmayıb? Biz dəfələrlə müraciət etmişik, dəfələrlə, bu müraciətlər məktublar formasında sənədləşdirilib: "İki il əvvəl UNESCO-nun yeni rəhbərliyinə də belə təklif verildi ki, missiya göndərin. İşgal edilmiş torpaqlara missiya gəlsin, baxsın ki, nə güne qoyublar bizim tarixi abidə-

dələrimizi? Nə oldu UNESCO-nun rəhbərliyinin cavabı? Dedilər ki, biz məsələni siyasileşdirmək istəmirik. Yaxşı, iki il bundan əvvəl məsələni siz siyasileşdirmək istəmiridiniz, bəs indi niye siyasileşdirmək isteyirsiniz? Cavab versinlər, çox sada bir cavab, məntiqli bir cavab. Cavab yoxdur. Zəngilanda mən onlara müraciət etdim. Dədim açon gözünüüzü, baxın, nə güne salıblar ermənilər bizim məscidimizi. Bir reaksiya gəldimi oradan? Yox! Budur ermənilərin dağıtdığı. Yaxşı, biz nəyi dağıtmışq? Biz nə etmişik? Ancaq təmir etmişik, qorumuşuq".

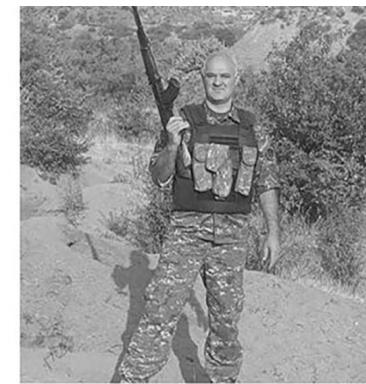
Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev onu da qeyd etmişdir ki, biz UNESCO ilə bundan sonra da əməkdaşlıq etməyə hazırlıq, ancaq bir şərli ki, UNESCO öz beynəlxalq statusunu saxlaşın: "UNESCO hər hansı ölkənin filialı deyil. Əgər bu yanaşma bizim münasibətlərimizdə üstünlük təşkil edərsə, əməkdaşlıq olacaq. Əgər yox, olmayaçaq, bu əməkdaşlıq yenidən baxmaq olar. Hər halda bizim niyyətimiz təmizdir. İkili standartlardan, islamofobiyanın, ayrı-seçkililikdən azad olan münasibətlər olmalıdır".

Azərbaycanın tarixi, mədəni və dini abidələrinə vurulmuş ziyan

30 illik erməni işğali nəticəsində Azərbaycanın şəhər və qəsəbələri dağıdılmış, mədəniyyət nümunələri, tarixi abidələri, məscidlər, mədrəsələr, məbədlər yerlə-yeşən edilmişdir. Vəhşiliyin pik nöqtəsi ondan ibarətdir ki, ermənilər işgal etdikləri ərazilərdəki bütün mədəni irsimizi məhv ediblər, pula keçən, zövqlərinə uyğun olanları isə Ermənistana aparıblar. Sonradan isə müxtəlif yollarla ABŞ-a, Hindistana, Fransaya, Yunanistanaya, Kanadaya, Livana və digər ölkələri ki dəstekçilərinə pul qarşılığı olaraq satıblar. Erməni vəhşiliyi təcavüzünün Füzuli rayonunda Hacı Əlekber məscidi, Dədəli, Mardinli, Gecəgözü, Yuxarı Veyşəlli kənd məscidləri, Cəbrayıl rayonunda Süleymanlı və Papi kənd məscidləri, Qubadlı rayonunda Məmər və Yusifbəyli kənd məscidləri, Zəngilan rayonunda Zəngilan şəhər məscidi, Malatkeşin və Zəngilan kənd məscidləri, ümumilikdə 67 məsciddən 65-ni tamamilə məhv edib, digər 2-ni isə müxtəlif iyrənc məqsədlər üçün istifadə edib. Qaraağac qəbiristanlığında yerləşmiş yerli əhəmiyyətli memarlıq abidəsi olan Uğurlu bəyin türbəsi də daxil olmaqla XIX əsrə aid 4 türbə tamamilə məhv edilmişdir. Ağdam şəhərində yerləşən Pənaheli xanın və Mehdiqulu xanın türbələri dağın tilərə məruz qalmış, işğalçı Ermənistən tərəfindən abidələrə ciddi ziyan dəyməşdi. Şuşanın işğalı nəticəsində azərbaycanlıların tarixi izlərini silmək məqsədilə vəandalar 600 yaxın tarixi memarlıq

abitəsini, o cümlədən Pənaheli xanın sarayını, Yuxarı Gövhər ağa məscidini, Aşağı Gövhər ağa məscidi, Xurşidbanu Natəvanın evini, Molla Pənah Vaqifin məqbərəsini yerlə-yeşən etmiş, 7 məktəbəqədər uşaq müəssisəsini, 22 ümumtehsil məktəbini, mədəni-maarif, kənd təsərrüfatı texnikumlarını, orta ixtisas musiqi məktəbin, 8 mədəniyyət evinin, 22 klubu, 31 kitabxananı, 2 kinoteatrı, 8 muzeyi, o cümlədən Şuşa Tarix Muzeyini, Azərbaycan Xalça Muzeyinin filialı və xalq tətbiqi sənəti muzeyi, Qarabağ dövlət tarix muzeyi, turist bazasını, Qafqazda yeganə Şərq musiqi aletləri fabrikini dağıtmış, buradakı nadir sənət incilərini talamiş və məhv etmişlər. Ermənistanın mədəniyyət obyektlərinə, dini-mədəni irsimizə qarşı bu cür vandalizm aktları bir çox beynəlxalq sənədlərə, o cümlədən 1954-cü ildə Haqqada qəbul edilmiş "Silahlı münəaqişa zamanı mədəni sərvətlərin qorunması haqqında Konvensiya"nın, "Arxeoloji irsin qorunması haqqında" Avropa Konvensiyasının, "Ümumdünya mədəni və təbii irsinin mühafizəsi haqqında Konvensiya"nın müddəələrinə kobud şəkildə pozmuşdur.

Ermənistan terrorçularının təcavüzü nəticəsində Şuşanın 25 məktəbi, 31 kitabxanası, 17 klubu, 8 mədəniyyət evi, 4 texnikumu, 2 institut filialı, 7 uşaq bağçası, 4 kinoteatri, 5 mədəniyyət və istirahət parkı, 2 sanatoriya, turist bazaşı, 2 mehmanxana, Azərbaycan Xalçası Dövlət Muzeyinin filialı, Şuşa Dövlət Dram Teatrı, Şuşa Televiziyesi, Şərq musiqi aletləri fabrikı, Dövlət Rəsm Qalereyası, Uşaq saqlamlıq məktəbi talan edilmiş, yandırılmış və dağıdılmışdır. Bununla yanaşı, işğala qədər Şuşada memarlıq abidəsi sayılan 170-dən çox yaşayış binası və 160-dək mədəniyyət və tarixi abide var idi. Bunların içərisində son tunc və ilk dəmir dövrü abidəsi sayılan Şuşa və Şuşakənd daş qutusu qəbirləri, daş dövrü abidəsi olan Şuşa mağara düşərgəsi, XVIII əsre dair Şuşa qalasının divarları, Gəncə qapısı, Pənah xanın sarayı və kitabxanası, İbrahim xanın bürcü və qəsri, Xan sarayı və karvansaray, M.P.Vaqifin mədrəsesi və türbəsi, Yuxarı məscid mədrəsesi, Hacıqulların malikanəsi, İkimərtəbəli karvansaray, Mehmandarovların malikanə kompleksi, Gövhər ağa, Xoca Mərcanlı, Hacı Abbas, Mərdinli, Saatlı, Kōçərli məscidləri, Xurşidbanu Natəvanın evi və bulağı, Ə.B.Haqverdiyev, Q.B.Zakirin, M.M.Nəvvabın, S.S.Axundovun, N.B.Vəzirovun, Y.V.Çəmənzəminlinin evleri, Mamay bəyin evi, məscidi və bulağı, Behbudovların, Fərəməzovların, Zöhrəbəyovun, Bəhmən Mirzənin evləri, Üzeyir bəy Hacıbəylinin, Bülbülün ev-muzeyləri, Xan Şuşinskiyin, Tarzən Sadiqcanın evləri, Qız məktəbi, İsa bulağı və s. tarixi mədəniyyət nümunəsi erməni işğalçıları tərəfindən talan edilmiş, dağıdılmış və məhv edilmişdir. Bu vəhşilik, vandalizm ancaq erməni terrorçularına xas xüsusiyyətdir. Diger millətlər, hansısa toplumlar tərəfindən belə bəşəri cinayətlərin töredilə biləcə-

yi təsəvvür edilmir.

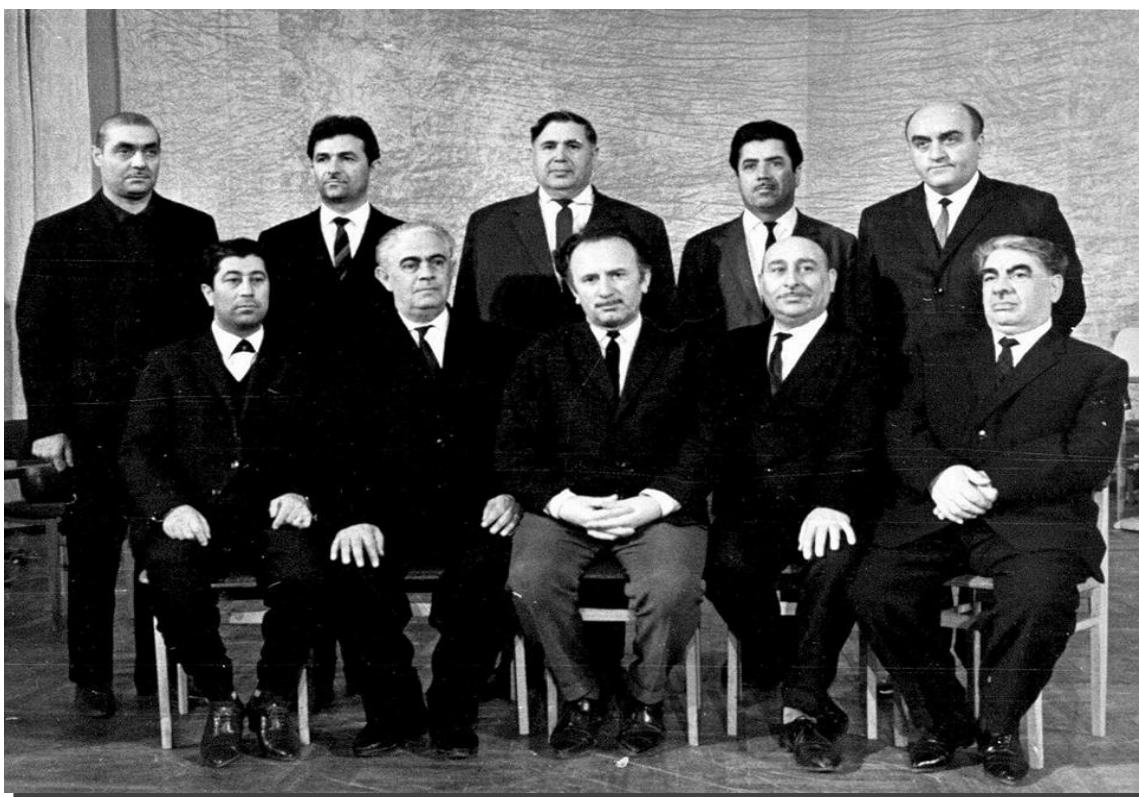
Erməni vəhşiliyi toplumu Qərbi Azərbaycanda bizlərə məxsus irsi dağıdib, yer üzündən silib

Xocavəndə və digər işğal olunmuş ərazilərimizə qayıtdığımız kimi bir gün Qərbi Azərbaycan topraqlarına da qayıdaçaq. İndi Azərbaycanın təcridxanasında cəzalarını gözləyen Vardanyan, Arayik, Saakyan, Quqasyan və digərləri kimi İrəvandakı terrorçular da cavab verməli olacaqlar. Hələlik isə ermənilərin viran etdiklərin ərazilərin bərpası istiqamətində sitemli və sürətli işlər aparılır. Bu məqamda Şuşanın azad edildiyi gün Fateh Sərkərdə, Prezident İlham Əliyevin xalqa təbrik müraciətində dediyi fikirlər yada düşür: "Əziz Şuşa, sən azadsan! Əziz Şuşa, biz qayıtmışq! Əziz Şuşa, biz sən dirçəldəcəyik! Bu gün eyni sözləri təkrarlayıram. Şuşa bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!".

Bəli, bu gün işğaldən azad edilən ərazilərimiz yenidən qurulur və bərpə edilir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, Birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva təmir və bərpədan sonra Şuşa şəhərində Saatlı, Aşağı Gövhərəğa, Yuxarı Gövhərəğa məscidlərini ziyaret edib və dövlətimizin başçısı məscidlərə Məkkədən getirilmiş "Qurani-Şərif" hədiyyə edib. Şuşa şəhərindəki Saatlı məscidini ziyaret edərək bildirib ki, düşmen bizim azad edilmiş topqaqlardakı dini abidələrimizi işğal dövründə məhv edib, 67 məscidi dağıdib, yaxud da ki, belə yararsız vəziyyətə salıb: "Şuşa işğaldən azad olunandan sonra bizim vətəndaşlar el gəzdirib, məscidi temizləyib və müəyyən təmir işlərini görüblər. Ancaq, əlbəttə ki, məscidin əsaslı təmiri bundan sonra aparılacaq, bütün müvafiq göstərişlər verilib. Heydər Əliyev Fondu bu missiyani öz üzərinə götürüb. Mehriban xanım bu bərədə açıqlama verib və biz bütün tarixi-dini abidələrimizi bərpa edəcəyik".

Bir sözə, erməni terrorunu məhv etmək, Qarabağın azadlığına nail olan Azərbaycan, işğaldən azad edilən ərazilərin bərpəsini həyata keçirməkə xoşməramlı quruculuq missiyasını davam etdirir. Təbii ki, işğaldən azad edilən ərazilərə insanlarımız tam şəkildə yerləşəcək və həyat əvvəlki qaydاسına düşəcək, ancaq on illər keçədə, ermənilərin Qarabağımızda və ətraf ərazilərdə törətdiyi vəhşiliklər, vandalizm aktları, kütləvi qırğını heç zaman unudulmayacaq, yadداşlardan silinməyəcək.

İLHAM ƏLİYEV

VIII YAZI

Şuşanın bülbülsəsli xanandələrindən biri, müğam və opera müğənnisi, Azərbaycan SSR xalq artisti, İrəvanda türk dilində mahni oxuyan xanəndə Əbülfət Əliyev 1926-ci ildə Şuşada anadan olub.

başaq yiğmaqla güzəranlarını təmin edirlər. Texminən dörd il Füzuli rayonunda yaşayır, sonra Ağdamda köçürür. Onun təhsilində Ağdamın 1 nömrəli şəhər məktəbi xüsusi rol oynayır, burada musiqi dərnəyinə yazılır, məlahətli səsi ilə diqqəti çəkir, məktəbin ictimai tədbirlərinə

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkışafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkışafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "elmi-kütləvi, mədəni-maarif, təhsil proqramlarının hazırlanması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

Əbülfət Əliyevdir. Rübəbə Muradova ilə tərəf müqabili olduğu Məcnun rolu Əbülfəti çox məşhurlaşdır. Uzun müddət Opera və Balet Teatrında çalışılan xanəndə Kərəm, Şah İsmayıllı rollarının da usta ifaçısı olub. 1964-cü ilin iyundan Azərbaycan SSR xalq artisti fəxri adını alıb.

Xanəndənin repertuarında

qla ifade edirdi. Lakin keçirdiyi sarınlısına ifaları da dərman olmur, xəstəliyi sürətlə inkışaf edir. Ele həmin il, ad günündən 3 gün əvvəl, dekabrın 27-də, 64 yaşında vəfat edir.

Öğlu Rauf Əliyevin xatirələrində: "Atam Şuşanı çox sevirdi. Doxsanıncı ilin yayında Qarabağın gərgin günləri idi, Şuşanın yolları

Qarabağın inciləri: Sovet səhnəsində türk mahnısı oxuyan xanəndə

qatılır.

1938-39-cu illərdə Ağdam Müəllimlər evində Xan Şuşinskini rəhbərliyi altında müğam sinfi açılib. Xan Şuşinski uşaqlara qulaq asıb məsləhətlərini verirdi. Xan Əbülfət qulaq asıb deyib: "Bala, sən məşqlərə gələrsən, səndən

"Dine bilmədim", "Bu qala, daşlı qala", "Ay Pəri", "Endim bulaq başına", "Bülbüller gəzər bağı", "Tel nazik", "Saçları burma", "Gəl-gel", "Xal yanağında", "Qara gözlüm" kimi 400-dən çox xalq və bəstəkar mahniları vardi. Onun ən sevilən mahnilarından "Ögey ana" filminde

bağlanmışdı. Atam Şuşanı görmək istəyilə alışılıb-yanırdı. Şuşanın adını çəkəndə simasını kədər bürüyür, səsində bir qəher hiss edilirdi... Çok vətənpərvər insan idи. İrevana qastrol səfərində gediblərmiş. Erməni tamaşaçıları onun ilk çıxışlarını sürətkli alqışlarla qarşılıyırlar. Təkrar səhnəyə çıxanda tarzən Sərvər İbrahimova "gör indi türk mahnısı oxumaqla bunların kefinə necə soğan doğrayacağım" deyir. Səhnəyə çıxır, oxuyaçağı mahnını elan etmədən tarzənə çalğıya başlamasını işarə edir.

Bayaqdan xanəndənin ifasını alqışla qarşılıyan erməni tamaşaçıları üzərinə sanki qaynar su töküür. Çıxışından dərhal sonra təqnid və məzəmmətlər başlayır. Bu mahnya görə atamı çox incitdilər. Ermənilər rahat oturmaları, Mərkəzi Komitəyə qədər şikayət etdilər, sonda töhmət aldı. Səhhətindən şikayət etmemişdi. Səsi korlanar deyə, soyuq su içməz, sıqaret çekmezdi. Spirtli içkilərdən də uzaq idi. 1990-cı ilin yayında ilk dəfə səhhətindən şikayətçi oldu, həkimə apardıq, mədə xərcəngi diaqnozu qoyuldu. Ancaq həkimlərin səyi, iynə-dərman bir nəticə vermedi. Ömrünün son 90 günü əziyyət çəkdi".

Xan Şuşinski onun Məcnununu gördükdən sonra "Sənin bu işin zor işdir" deməkdən özünü saxlaya bilməyib. Bülbü "qorxuram tez baxım, sənin haqqında təessüratımlı altüst ola" deyərək 25-ci tamaşaşa qədər onun ifasına baxmaqdan imtina edib. 25-ci tamaşaada ön cərgədə oturaraq həyəcanla Opera Teatrının yeni Məcnunun ifasını izləyib. Sonra da pərdə arxasına keçərək, xanəndənin əlini sıxaraq "artıq səhnəmizdə Məcnunumuz da var" deyib.

Əbülfət Əliyev Məcnunu 30 yaşında oynamışdı, 10 il sərasər bu rolu ifa etdi, lakin 40 yaşına çatanda Məcnunu oynamama istəmir, "məhəbbət cavava yaraşır, şükür ki, mən də Məcnunu cavanlığında oynadım" deyərək sevdili rola əlvidi.

Lala Mehrali

xanəndə olar". Gənclik yaşına hələ çatmayan, cəmi 16 yaşı olan Əbülfət bundan sonra dostu tarzən Elman Bədəlova birlikdə toyulara getmək barədə düşünür, amma dostu "bizi bu yaşda heç kim toyuna aparmaz" deyir. Amma ele Çəmənli kəndinin ilk toy məclisində oxuyandan sonra onlar toyların ən tələb olunan xanəndə-tarzəni olur, Əbülfətin şöhrəti bütün Qarabağa yayılır.

Əbülfətin ilk ifalarını Seyid Şuşinski, Xan Şuşinski və Musa Şuşinski kimi sənətkarlar dinleyib, ona tövsiyyələr veriblər. 1945-ci ildə, 19 yaşında Bakıya gələrək dövlət radiosunda "Şuşanın dağları" mahnısını ifa edir. Ele həmin ildən etibarən Filarmoniyanın solisti kimi fəaliyyətə başlayır. 1946-ci ildə ilk eşi Elza xanımla ailə qurur. Əbülfət Elzani hələ Ağdamda pioner evindəki rəqs dərnəyində görüb aşiq olmuşdu. Onların bu evliliyindən Rauf adlı oğlanları, Rəisə adlı qızları doğulur.

1957-ci ildə ilk dəfə Opera teatrında Məcnun obrazını oynayır. Hüseynqulu Sarabskiyən sonra Məcnunun ikinci ifaçısı məhz

səsləndirilən "Eşqimin növraqı", "O körpəmin anasıdır" mahnıları da çox sevilib. Əbülfət Əliyevi İranda, Hindistanda, Misirdə, Almaniyada çox bəyənən vardi, mütəmadi çıxış üçün bu ölkələrə gedirdi. Sovet dövründə İrəvanda qastroldə olarken xəbərdarlıqsız türk dilində mahni oxuyur. Türk dilində ifani eşidən erməni tamaşaçıların arasında derin bir səssizlik çökür, amma sonra bu mahnya görə sərt təqnid olunur və dayanmadan Mərkəzi Komitəyə xanəndə haqqında təqnid məktublar yazırlar. Neticədə Əbülfət Əliyev töhmət alır.

Lakin aldığı töhmət onun sənəti nə kəlgə salır. Şöhrəti gündən güne artan xanəndə 1971-ci ildə Moskvadan keçirilən Ümumdünya Musiqi Konqresinə dəvət edilir, onu UNESCO-nun xüsusi döş nişanı və diplomu ilə mükafatlandırırlar, ifasını ümumiyyətli radios ilə yayımlayırlar.

Onun səhhətine ilk zərbəni 1990-ci ildə Qarabağda baş verən hadisələr vurur. Bundan sonra xərcəng xəstəliyi baş qaldırır. Kədərini yanğınlı səsi ilə Zabul segahı oxuma-

25 yanvar
2025-ci il

Bu sigorta növünə maraq azalır...

"2011-ci ildə icbari sigortalar haqqında yeni qanunun qəbul olunması Azərbaycanda sigorta sektorunun inkişafına böyük təkan verdi. Bu dövrdən başlayaraq Azərbaycanda bir çox sigorta şirkətləri fəaliyyətə başladı."

Avtonəqliyyat vasitəsi sürücüsünün mülki məsuliyyətdən icbari sigortası çox

populyarlıq tapdı. Bu məqamda qeyd edim ki, Azərbaycan sigorta sektoru həyat və qeyri-həyat siniflərinə bölünməklə icbari və könüllü sigorta növlərindən ibarətdir. Bugünkü gündə ən çox populyarlıq qazanmış sigorta növləri icbari sigortalar üzərinədir. Çünkü icbari sigortalar üzərə xüsusi ciddi nezaret mexanizmi mövcuddur. Bu icbari sigortası olmayan avtomobil sürücüleri yaxud vətəndaşlar xüsusi qaydalarla cərimələnirlər. Bu halda ən populyar sigorta növü avtomobilin icbari sigorta növünü qeyd edə bilərik. Çünkü hərəkətdə olan hər bir avtomobil xüsusi qeydiyyat cihazları vasitəsilə nəzarət olunur. İcbari sigortası olmayan istənilən avtomobil anında 50 manat cərimələnir". Bu sözləri sigorta müteşəssisi Şahin İsmayılov SIA-ya açıqlamasında deyib.

Onun sözlərinə görə, daşınmaz əmlakın icbari sigortası, yəni vətəndaşlara məxsus binada olan yaxud həyat evləri icbari sigortalar qanuni üzrə mütləq qaydada sigortalanmalıdır: "Daşınmaz əmlakin icbari sigortası sahəsində müəyyən boşluqlar var. Buna da əsas səbəb məhsulun icbari sigorta olmasına baxmayaraq, xüsusi cərimə mexanizminin işə salınma bilməməsi üzərindən vətəndaşlarımızın bu sigorta növünə marağı azdır. Təxminən bir neçə il bundan əvvəl belə bir söhbət yayıldı ki, artıq bu cərimə

mexanizmi hazırlanıb və o dövrde insanların böyük axını başladı. Külli miqdarda əmlak, evlər, mənzillər sigortalandı. Lakin sonradan bu cərimə mexanizminin tətbiq qaydalarının həyata keçirilməsinin mümkün olmaması nəticəsində insanlar yenidən bu sigorta növündən imtina etməyə başladılar".

Həmçinin ekspert qeyd edib ki, Azərbaycanda sigorta sektoru həyat və qeyri-həyat siniflərinə bölünür: "Bu gün həyat sigorta növü sinifinə daxil olan həyatın yığım və həyatın ölüm halında sigortası böyük populyarlıq qazanıb. Bir çox idarə və müəssisələrdə rəsmi qaydada olan işçilər

Ekspert: "İcbari sigortası olmayan istənilən avtomobil anında 50 manat cərimələnir"

öz həyatlarını sigortalaya bilirlər. Lakin təəssüf olsun ki, insanlarımız könüllü olaraq sigorta məhsullarını almaqdan imtina edirlər. Bunun da müəyyən səbəbləri vardır. Ümumiyyətlə belə bir fikir formalılaşmış ki, sigorta şirkətləri insanları incidir, vaxtında ödəniş etmir. Bu fikri sıradan çıxarmaq hələki mümkün deyil. Çünkü həqiqətəndə müəyyən hallarda sigorta şirkətləri tərəfinən insanların incidilməsi və sigorta ödənişlərində ləngimələr, yaxud dəymmiş zərərin az hesablanması hallarına təsadüf etmek olur. Azərbaycanda ən populyar sigorta növü qeyd etdiyim kimi, avtomobilin icbari sigorta növdür. Bundan əlavə könüllü sigorta növü olan avtomobilin kasko sigortası növü mövcuddur. Bu növ könüllü olduğuna görə, avtomobilin kasko sigortasına görə hər hansı bir cərimə mexanizmi nezərdə tutulmur, çünkü könüllü sigorta növdür. İnsanlar arasında bu məhsulun satışı çox zeif irkışaf etmişdir.

Azərbaycanda mövcud olan avtomobil bazasının təxminən 10-15 faizi kasko sigorta növünə cəlb oluna bilir. Sadəcə olaraq insanlar arasında sigorta şirkətlərinə müəyyən bir inamsızlıq var. Son dövrlərdə icbari sigortalar üzrə baş vermiş qəzəlarda insanlara ödənişlər edilməsi, zərərin hesablanması sahəsində müəyyən irəliliyi olmasına baxmayaraq son nəticədə yenədə Azərbaycan vətəndaşlarına könüllü sigortalar üzrə satışa cəlb etmək hələdə mümkün olmur."

Xeyrənsə Piriyeva

"SƏS" qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

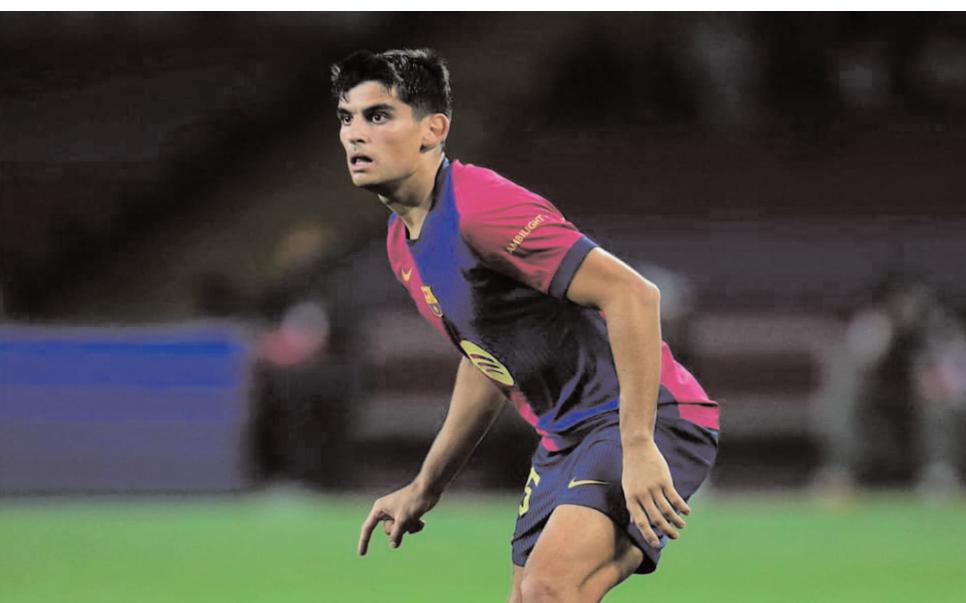

1. Azərpoçt Poçtdaşıma Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressinform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Qasid Mətbuat Yayım – 0124931406, 0124938343
7. F.Ş.Ruhid Hüseynov – 0124349301, 0505357898
8. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

1 nüsxə 1 aylığı 13.20 AZN
6 aylıq 79.20 AZN
1 illik 158.40 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı, təbrik və başsağlıqlarınızı dərc etməyə hazırlıq!

"Barselona" 22 yaşlı futbolçu ilə yeni müqavilə imzaladı

"Barselona" müdafiəçisi Jerar Martinle müqaviləni yeniləyib. Bu barədə klubun mətbuat xidməti məlumat yayıb. 22 yaşlı futbolçunun yeni sözleşməsi 2028-ci ilin yayına qədərdir. Qeyd edək ki, J.Martin bu mövsüm "Barselona"nın heyətində 18 matça çıxbı və 2 mehşuldar ötürmə iedib. O, öten in yayın da Kataloniya klubunda çıxış edir.

BAŞSAĞLIĞI

Xalq artisti Məzahir Süleymanov, Əməkdar incəsənət xadimi, yazıçı-rejissor Ağalar İdrisoğlu və aktyor Sabir Qurbanov aile üzvlərlə birlikdə, Əməkdar artist Nazir Rüstəmovə oğlu

Elxan Rüstəmovun

vaxtsız vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başağlılığı verirlər.

* * *

Sumqayıt Dövlət Dram Teatrının direktoru Samir Şəfiyev, baş rejissor, Xalq artisti Firudin Məhərrəmov və yaradıcı heyyət, Əməkdar artist Nazir Rüstəmovə oğlu

Elxan Rüstəmovun

vaxtsız vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başağlılığı verirlər.

Allah rəhmət eləsin

**Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev**

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.

Səhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

"ƏLİNÇƏ" AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ CƏMIYYƏTİNİN ORQANI.

QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR

Tel: 598-33-90

Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə biler.

**Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 2700